

**JOSEF
ŠKVORECKÝ**

SPISY JOSEFA ŠKVORECKÉHO

Lvíče

IVO ŽELEZNÝ

SPISY JOSEFA ŠKVORECKÉHO - SVAZEK 5 - LVÍČE

Vladimíru Justlovi

*Myslím, že jsou zločiny,
které se vymykají zákonu,
a které proto, do jisté míry,
ospravedlňují
soukromou pomstu.
Sherlock Holmes
v povídce
Charles Augustus Milverton*

Obsah

- Úvod
- Plovárna
- Redakce
- Mánes
- Narozeniny
- Večírek v podzemí
- Večírek v podnebí
- Telefony
- Tři divadla
- Porada lektorů
- Psí život
- Ohnivé léto
- Scéna s čepicí
- Konec Blumenfeldky
- Scéna s Cibulovou
- Živohoš
- Scéna s Kopancem
- Černá mše

- Ediční poznámka
- Autorova poznámka
- Textologická poznámka

Úvod

(z prvního amerického vydání)

Exil je jako nějaké koření, které propůjčuje hořkou příchut' mnoha různým formám psaní: komice, ironii, tragice. Člověk ji cítí v ironii v Conradově -- v tragédiích Thomase Hardyho, umístěných na domácí půdě, zcela chybí -- je však v Třešňovém sadu. Aby člověk zkusil, co je exil, nemusí však nutně opustit svou vlast. Pocit zapuzení může se usadit v jeho vlastním krbu. Exil je ochuzení --- být exulantem znamená nemoci volně komunikovat.

Josef Škvorecký byl exulantem dávno před tím, než odejel z vlasti několik měsíců po ruské invazi, aby nastoupil místo na Torontské univerzitě. Dalo by se argumentovat, že podobně jako Conrad, strávil celý svůj spisovatelský život v exilu, a stejně tak Kundera, Havel a Hrabal, kteří jsou dosud v Československu.

Škvoreckého pozoruhodný román Zbabělci se odehrává v malém českém pohraničním městě v posledních dnech německé okupace: vše je vyprávěno z pohledu gymnaziálního studenta, který má stejný zájem o hru na saxofon a o černošský jazz, jako o to, kdy už odtáhnou německé jednotky a přijedou ruské. Román urazil komunistické funkcionáře, protože v něm nebylo stopy po socialistickém realismu a po falešném hrdinství; protože byl plný chvály na „dekadentní“ západní jazzovou hudbu, a především pro svou „poésie du départ“, neboť dobrý marxista nesmí snít o osobním pohybu, ale jen o pohybu revoluce; nesmí toužit po dobrém životě,

protože ten už našel. Lyrická volnost, již román končí, musela se stát předmětem předlouhých debat v nakladatelských komisích, jaké jsou v Minulosti slečny Stříbrné popsány s tak nádherným smyslem pro humor. Zbabělci vyšli v roce 1958, napadli je konzervativní straništní recenzenti a byli zakázáni. Škvorecký ztratil redaktorské místo ve Světové literatuře, a několik detektivních románů musel publikovat pod přátelovým jménem. Teprve po roce 1963, v předdubčekovském období, mu dovolili vydat několik málo nekontroverzních knih.

Z těch mám nejraději dvě novely, které ještě nenašly anglického nakladatele*, Legenda Emoke a podivně poetický Bassaxofon, o studentovi, jenž nemůže odolat nebezpečnému pokušení, když jej pozvou, aby hrál na nástroj, o němž vždycky snil, v německé kapele a za války. Smutek v komedii, komedie v smutku -- v tom je Škvorecký mistrem, a to je zároveň znamením exilu, znamením spisovatele, jemuž odepřeli obecný dar domova; jenž, chce-li přežít, musí se snažit o lhostejnost, která je naší matkou, naší spásou, naší zkárou.

Minulost slečny Stříbrné (český titul byl lepší: Lvíče) je poslední jeho kniha, která ještě vyšla v Praze (Takový prapor, který měl vyjít v témže roce, 1969, byl zakázán ve stránkové korektuře), a když ji člověk čte dnes, žasne nad svobodou, jaké se spisovatelé těšili za Dubčeka. Pozadím románu -- zčásti milostného příběhu, zčásti detektivky -- je Státní nakladatelství, kde mravnost se musí hájit stejně přísně jako marxismus; nekonečná zasedání komisí, soukromých kabal a rozčilené diskuse kolem otázky, zda přijmout nebo nepřijmout k vydání jistou prozaickou prvotinu. Ocituje si lektorský posudek o tom rukopise:

* Od doby, kdy Greene psal tuto předmluvu, obě novely několikrát vyšly.

V novele se zračí nekriticky přijímané vlivy módní západní prózy s její dekadentní zálibou v úpadkových jevech životních, v střídání časových rovin, v sexu, a alkoholismu, v zločinnosti a v různých nejasných podtextech... Nepochybují o tom, že novelu Vibulové by snobské kruhy přijaly s jásotem. Tím spíš je povinností socialistického nakladatelství takovou práci odmítnout a výchovně působit na autorku, aby se hlouběji zamyslela nad smyslem své práce, aby se ve své další tvorbě vyhýbala módní apartnosti a snažila se zachytit celou pravdu o našem životě, který jistě má své těžkosti, ale především má i své jasné a světlé perspektivy.

Bylo by to k popukání, kdyby to byla fantazie, kdyby to nebyla pravda; kdyby živobytí spisovatele v Československu nezáviselo na politických rozhodnutích jednoho nakladatele a na vzdálené a hrozivé postavě, kterou vlastně nikdy nepotkáme, zvané „soudruh Král“.

Graham Greene

1975

Plovárna

„Támhle -- to je ona. Ta v těch bledě modrých plavkách,“ řekl Vašek.

„V těch malejch?“ zeptal jsem se.

„No,“ řekl Vašek a nespouštěl z ní oči.

Zadíval jsem se taky na přicházející dívku. Plavky byly opravdu malé. Zakrývaly jí téměř jen prsní bradavky a klín. Šla po trávníku k nám, v jedné ruce nesla bílou osušku, v druhé kabelu s nápisem Scandinavian Aiuruays a oči měla zakryté reflexními brejlemi. Měla leskle černé vlasy a krátký chlapecký účes. Byla štíhlá a velice krásná. Šla hrdě a nikoho si nevšímala.

Potom ji na nás upozornilo Vaškovo odkašlání. V zlatohnědé tváři zasvítily bílé zuby, reflexní brejle zahořely sluncem. Dívka byla celá opálená do zlatožluta, ani za řadry nebylo vidět bělavou kůži. Zřejmě se někde opalovala nahá.

„Dobrý den, pane profesore,“ pozdravila a zuby svítily jako světla v hnědé tmě.

„Dobrý den, Lenko,“ řekl nepřirozeným hlasem Vašek. „Tohle je redaktor Leden,“ ukázal na mě. A pak na dívku: „Lenka Stříbrná.“

„Těší mě,“ pravila dívka a podala mi ruku. Na opálené kůži růžově zasvítila malá jizvička v předloktí.

„Mě taky,“ řekl jsem a zazubil jsem se na ni s co největším citem, třebaže jsem byl Vaškův přítel.

Leželi jsme na uválené trávě po obou stranách dívčiny osušky. Dívka ležela na zádech, a co si myslela, bylo skryto clonou neprůhledných brýlí, které tmavě zrcadlily svět. Celým povrchem těla přijímala slunce jako nějakou svátost a moje myšlenky pobíhaly sem tam po drobných nožičkách nervů. Tohle jsem už dlouho nepoznal, tohle mravenčení. Pocit něčeho úplně nového pod sluncem, co má štíhlé, nekonečně dlouhé nohy a falešné a příliš moudré oči, které jsem dosud nespátřil. Ten intenzivní pocit života.

Barevné slunečníky v plovárenské restauraci zářily a od hladiny řeky se odrážel hlaholivý pokřik plavců. Voda jiskřila pod modrou oblohou, skrze niž se propalovalo slunce, rozžhavené jako atomová pec. Cítil jsem nahořklou vůni vody, vůni mokřých těl a tajemnou, novou a živočišnou vůni dívčina těla.

„Jsem zvědav, kdo vyhraje," blábolil z druhé strany Vašek. „Sovětky mají lepší techniku, ale Japonky mají zas propracovanější volné sestavy." Odmlčel se, nikoho to nezajímalo a dívka se oddávala své sluneční eucharistii.

„Co myslíte, Lenko?" zeptal se Vašek.

„Já tomu nerozumím," odpověděla stručně. Vašek zoufale zmlkl. Uvědomil jsem si, že tu jsem vlastně proto, abych mu s ní pomohl. V hloubi duše jsem však už věděl, že ho ale s ní spíš zradím. Řekl jsem:

„Mohli bysme se na to jít podívat. Šla byste s náma? Nebo vás gymnastika nebaví?"

Chlapecká hlava se pootočila, ale pohlédl na mě jen travnatý břeh, posetý naháči. Tajemství dívčinych očí zůstalo nepoznáno.

„Já bych šla, ale prosím vás -- víte, kolik budou stát lístky?"

Usmál jsem se na tu tmavou krajinku s bílými obláčky na černém nebi.

„My se na vás složíme, jestli nám dopřejete tu radost."

Koutky dívčinych úst se pod neviditelnýma očima pozvedly k úsměvu.

„Abyste nelitovali. Já když už, tak chci lístky do první řady."

„Na vás bych se přece neodvážil šet--" začal jsem, ale Vašek mi nadšeně skočil do řeči:

„Nebojte se. Já mám známý na Státním výboru. Dostanu lístky se slevou, to je maličkost!"

Bolestně jsem sykl; docela slabounce. Co se událo za brýlemi, nebylo vidět. Vaškovi přirozeně nedošlo nic. Přestal jsem ho vnímat a nechal jsem ho klábosit, obrátil jsem se na břicho. Vedle mě ležela dívčina zlatá ruka s jizvou na předloktí. Malý růžový obdélníček, jako kdyby tam někdo sedřel několik centimetrů kůže a rána po zacelení zůstala růžová. Položil jsem špičku prstu na to zajímavé místo. Bylo žhavé teplem vnějším i vnitřním. Vašek vyčerpán námět a dívka ke mně znovu otočila své černé Indie.

„Copak jste si to udělala?" zeptal jsem se, a podobou apoštolovi, nechal jsem prst v jizvě.

Zvedla ruku, podívala se na předloktí. A pak už ruku nepoložila podle těla, ale na nahý žaludek, krásně propadlý. Moje ruka zůstala ležet na osušce a natažený prst někam nemravně ukazoval.

„Ale," řekla. „Vy se mi budete smát. Měla jsem tam tetování."

„Tak?" řekl jsem. „Chuligánská minulost?"

„Trošku. Ale ne moc."

Takže jsem ji už bez rozpaků vzal za ruku.

„Copak to tam bylo? Srdce probodené šípem? Nebo kotva?"

„Nápis," řekla.

„Aha. Jméno nějakýho člověka?"

Dívka otočila ostříhanou hlavu neznámýma očima k nebi.

„Ano. Jméno nějakýho člověka," řekla.

„A jaké? Jim? Nebo Pete?"

„Nejste trochu nediskrétní?" otázala se toho nebe.

„Promiňte."

Bylo ticho.

„V jednotlivcích," ozval se Vašek, „vyhraje asi Gubov. Ale taky má šanci --"

Vtom se dívka rázně zvedla. Půvabně, pružně, slunce jí polilo nahá záda a vložilo drobné stíny do dvou dolíčků velice nízko při páteři. Protáhla se a otočila se k nám. Tyčila se k rozžhavenému nebi a mně se zdálo, že mě reflexní brejle propalují černými paprsky.

Zeptala se:

„Nepůjdete si zaplavat?"

„To je nápad!" zvolal Vašek s falešnou radostí a pohotově vyskočil.

Kratičkou chvilku jsem se díval do těch umělých černých očí. Z nich se nic poznat nedalo. Dívka se nehýbala.

Řekl jsem úsměvem:

„Přijdu za váma za chvíli."

Dívka škulba prudce hlavou k Vaškovi a usmála se na něho. Potom si sundala brýle a hodila je na osušku, ale to už ke mně byla otočena zády, takže tajemství jsem zase neodhalil. Kráčela graciózně mezi ležícími těly k dřevěné plovárně, celá jakoby vytvořena silovým polem ničivé erotické radiace. Vašek zpitoměle poskakoval vedle ní.

Teprve když zmizela ve vlnách a na hladině, plné jiskřících záblesků, bylo vidět jen černou, trochu střapatou hlavičku jako makovičku, vstal jsem, odešel na dřevěnou plovárnu a skočil jsem po hlavě do vody, studené několikadenními dešti.

Plaval jsem pomalu mezi povykujícími dětmi a hledal střapatou hlavičku. Kolem jel bílý parník, natřískaný výletníky, a na vlnách vzedmutých jeho kolesy se rozhoupaly hlavy plavců jako korkové zátky. Oslepil mě jiskřivý záblesk slunce a na chvíli jsem musel zavřít oči. Voda mě mrazivě chladila po nahém těle. Ponožil jsem se pod hladinu a oči jsem otevřel. V zelenavém stínu mávala jakási dívčina necudnými stehny v bezprostřední blízkosti muže v adamkách, který jí mezi ta stehna cpal veliké břicho. Pomyslel jsem si, že ve vodě odkládají lidé mnoho ze svých pokryteckých zvyklostí, a dodalo mi to chuti k dílu.

Vynořil jsem se a začal jsem na hladině pátrat po černé chlapecké hlavě a prořídle světlé kšticí Vaška Žamberka. Proti mně se pomalu sunul vodní velociped a pěnil za sebou vodu. Z něho zazněl známý dunivý hlas: „Bud' zdráv, Karle!"

Můj šéf. Seděl na velocipedu v plavkách, ale hlavu skryl před úzehem strašlivou modro-zeleně kostkovanou plátěnou čepicí, jaké právě přicházely do módy. Vedle něho šlapala jeho ani ne hezká ani ne šeredná manželka.

Vzdal jsem mu čest tím protivným pozdravem, který je na pomezí důvěrnosti a úředního respektu: „Bud' zdráv!" a jeho manželku jsem pozdravil důvěrněji: „Dobrej den, Elo."

„Co tak sám?" zeptala se šéfka z výšky. „Kde máš slečnu?"

Manžel ji divadelně okřikl:

„Tak Elo! Copak si Karel ani v neděli nemůže odpočinout?"

Bohatýrsky se rozesmál. Trošku mě to namíchlo. Anežka mu zřejmě donesla něco o mých potížích s Věrou. Pečlivě špicovala uši, vždycky když mi Věra volala. Snažil jsem se mluvit hodně neutrálně, ale Anežka, jako většina ženských, měla bystrý smysl pro hlasové nuance.

„Mám tu nějaký známý, ale někam se mi ztratili," řekl jsem a rozhlédl jsem se po hladině. A příliš rychle jsem dodal: „Aha, támhle jsou. Tak já poplavu."

„Tak plav!" pravila s průhlednou ironií Ela.

Měl jsem v poslední době dojem, že ohnisko jejích přelétavých zájmů se přesunulo na mě. To teda pěkně děkuju. Ráznými tempy jsem se vzdálil od velocipedu a šéf a šéfka strnule vypluli nad hlavami plavců opačným směrem.

Vašek s dívkou měli zřejmě naměřeno na druhý břeh, protože byli už skoro v polovině řeky. Zamračil jsem se. Tahle vlastnost hezkých sportovních slečen mi byla odjakživa protivná. Všechny byly blázen do přeplavávání Vltavy. Zažil jsem tu disciplínu osobně dvakrát, a nebyl jsem žádný olympijský vítěz. Vašek byl ovšem profesor tělocviku. Plavbu na druhý břeh navrhl dokonce možná on. Asi se domníval, že tím dívce zaimponuje, protože měl mindrák, že jí ničím imponovat nemůže. Normální mindrák, jaký z příliš hezkých slečen padá na člověka trpícího chorobnou nesmělostí. Což byl Vašek. Jeho mindrák prohlubovala ještě utkvělá představa, že jako učitel tělesné výchovy, i když vysokoškolský, nepatří mezi intelektuály, a pokud jde o sex-appeal, nemá proto intelektuálské možnosti.

Jeho představy o sociální funkci literatury byly dobově přehnané. A já byl dnes tady, a nikoliv s Věrou na Rabyni, kvůli němu: měl jsem mu pomoci se slečnou Stříbrnou.

Šlo o starý trik, použili jsem ho už jednou, kdysi dávno na fakultě. Mělo se jít ve třech někam do divadla, a jeden -- já -- potom nepřišel. Tehdy to neklaplo: slečna odešla o přestávce. Nyní Vašek doufal v úspěšnější reprízu.

A tu jsem mu vlastně už obstaral, takže už se nemusím namáhat. Přesto jsem se dychtivě rozhlížel po hladině, po černobílé dvojtečce hlav, a proti vši taktice jsem uvažoval, jestli nemám taky plavat na druhý břeh.

Bývaly doby, kdy bych se byl kvůli takovéhle slečně pustil třeba do výstupu na Mount Everest. A byl bych to možná udělal ještě před chvílí, když jsem ležel vedle těch srdcervoucích nohou a měl jsem přesně stejný pocit, jako když jsem vedle podobných nohou ležel kdysi na plovárně v Kostelci -- ale to mi bylo šestnáct a od té doby se mnoho změnilo. Taky to, že když mi slečna Stříbrná sešla z očí, procítl jsem z chvilkové iluze a bylo mi jasné, že pod sluncem nic nového není, všechno už tu bylo, i takovéhle slečny, a že je to všechno trik žláz a červencového slunce a toho divného zvyku dvacátého století obnažovat na vyhrazených místech všechno, co obnaženo jinde značí prudkou nemravnost. Kdysi bych tedy pro slečnu Stříbrnou byl ochoten vyručkovat po laně na Eiffelku, ale od té doby jsem zmoudřel a naučil jsem se neztrácet hlavu. Když člověk ztratí hlavu, ztratí obyčejně taky veškeré požitky a zbudou mu jen oči pro pláč. Když si ji zachová chladnou --

Taky jsem si uvědomil, že vlastně -- zatím jen v duchu -- zrazuju kamaráda. Jenže to mi bylo ze všeho nejvíce jedno. Kamarád nekamarád. A pak: dovedl jsem situaci odhadnout natolik, aby mi bylo jasné, že Vašek slečnu Stříbrnou nedostane.

Volání o pomoc se ozvalo, když jsem pohodlně ležel na hladině poblíž loďky, v které se rozvaloval nějaký tlustý pán. Slabounké a vzdálené, ale zřetelné.

Rychle jsem se ohlédl po zvuku toho dalekého hlásku, jenž rázem utišil ševel plovány. Daleko, už hezký kus k druhému břehu, se na rozvířené hladině divoce houpala černé hlavička a bylo vidět, že dívka, které patří, s čímsi zápolí. Ze všech stran vyrazilo k místu nesnázi ráznými tempy několik plavců. Koutkem oka jsem zahlédl plavčíka, jak sundává ze stěny kabiny záchranné kolo.

Rychle jsem doplaval k lodičce a vyšvihl jsem se dovnitř. Tlustý pán se vyjeveně vztyčil, chystal se ohradit proti porušení svého práva na siestu, ale křikl jsem na něho: „Topí se mi kamarád, dovolíte?“, dřepl jsem k veslům, pán ihned změnil úmysl a ochotně se, zadkem napřed, vymrštil z lodičky. Nalehl jsem na vesla, až příd' mocně narazila na zčeřené vlnky. Zašumělo to. Loďka rychle prorážela hladinu.

Ohlédl jsem se přes rameno. Černá hlavička se pořád držela nad vodou a vedle ní, velice blízko, se z vody vyhoupla Vaškova blond kštica. Znova jsem několikrát prudce zabral, předjel jsem přičinlivě kraulující borce

a zase jsem se ohlédl. Na opálené paži, která Vaška držela pod bradou, se mokře zalesklo slunce. Byl jsem už docela blízko, rejdoval jsem s loďkou k černé kebuličce.

A v té chvíli a situaci jsem jí poprvé pohlédl do očí. V životě jsem takové oči neviděl, zasáhly mě jako Viktorku Černý myslivec. Snad to, podle lidské anatomie, ani nebylo možné -- ale byly velké, černé a úplně bez duhovek. Jenom dva černé kotoučky jako z bakelitu, vlastně stejné a stejně neprůhledné jako ty reflexní brejle, i v nich drobnou jiskřily odlesky vln. I v téhle chvíli a situaci zůstalo tedy jakékoli jejich tajemství neodhaleno.

Příd' loďky dojela k tonoucímu a dívka se přidržela jednou rukou okraje. Neřekla nic. Po obličejí jí stékaly krůpěje vody a ústa měla zkřivena námahou. Ale pořád byla krásná. Měla tu vzácnou tvář, která v žádné grimase nedokáže zošklivět. Naklonil jsem se z loďky a chytil jsem Vaška pod paží. S dívčinou pomocí se mi podařilo vytáhnout ho dovnitř. Pak jsem se otočil k ní, jenže ona se mrštně vyšvihla do člunu sama. Plavky napité vodou se přilepily k tělu a pod krepilonem vystoupily reliéfy prsních bradavek.

Podívala se na mě, já rychle uhnul očima z těch míst a narazil jsem na mysteriózní bakelit.

„Budete veslovat?“ zeptala se.

„Jistě.“

Sedl jsem k veslům, ona usedla na lavičku naproti a vzala Vaškovi hlavu do klína. Opřel jsem se do vesel, příjemné charónství však dlouho netrvalo. Dorazil k nám plavčík a zkušeně přirazil bokem k naší lodi.

„Dejchá?“ zeptal se.

„Dejchá,“ pravila slečna Stříbrná.

Plavčík zkušeně odhadl situaci a pak dívku vyzval:

„Slečno, přelezte si ke mně. To bude lepší než přendávat jeho. Musí se co nejrychlejc dopravit na břeh.“

Dívka na mě upřela černé zorničky, usmála se jako na omluvu a pokrčila rameny, vstala a lehce přeskočila k plavčíkovi. V té chvíli se to asi rozhodlo definitivně. Ten pohyb, když přeskakovala z loďky do loďky, když na okamžik dala od sebe štíhlé nohy, jako by mě zvala do své komůrky všech slastí, ten tajemný úsměv tajemných očí z bakelitu. Věděl jsem už, jak to skončí. Proti tomu se už nedalo nic dělat. Taky jsem proti tomu něco dělat neměl v úmyslu. Vašek Nevašek.

Nalehl jsem do vesel a provázen plavčíkovým korábem vezl jsem poloomdlého důvěřivce k můstku plovány.

Lékař v plavčíkově kanceláři konstatoval pouze okamžitou nevolnost a nějak to odborně pojmenoval. „Dnes už do vody nechodte!“ rozkázal Vaškovi a poučil ho, že rozpařený nemá skákat do řeky a podnikat hned dlouhé plavby. S touto moudrostí, poněkud lidovou na doktora vší medicíny, se vzdálil a my jsme osaměli.

Sotva nás opustil i plavčík, Vašek truchlivě pravil:

„Tak jsem to posral.“

„Blbost,“ řekl jsem. „To se může stát každému.“

„Ale musí se to stát právě mně.“

„Nebud' jelen! Co se, prosím tě, stalo?“ řekl jsem. „Vytáhla tě z vody, no. Musíš si z toho dělat legraci. Možná že právě tohle vás --“ hledal jsem slovo, věděl jsem, že každé bude falešné, a radostně jsem přítelovo zoufalství přijal jako potvrzení faktu, že Vašek si už utvořil pevný názor na další vývoj svých pletek se slečnou Stříbrnou, a i kdybych mluvil jako Goebbels, že mu to nerozmluvím, „--sblíží,“ dokončil jsem svou originální myšlenku a vyhlédl jsem z okna.

Vašek zavrtěl hlavou.

„Kdepak. Já mám na ženský smůlu. Dneska jsem se o tom jenom znova přesvědčil. Pamatuješ loni s Květou? Ta taky. Učil jsem ji alpinismus, a pak jsem před ní slít z obyčejný dvojky a vyvrk jsem si nohu.“

„A od té doby jsi jí nezavola, vid'?“ zeptal jsem se ho. „Pochopitelně si myslela, že ses na ni vykašlal.“

„Ale houby. Začla chodit s Joskou Králem a ten ji to horolezectví doučil v Boučkovy chatě na Hrubý Skále,“ pravil s nečekanou ironií, kterou jsem pochopil jako špatné znamení, a honem jsem řekl cynicky:

„Taks ji za to měl potrestat v posteli!“

Sarkasmus se ihned rozpustil v mindráku:

„Čoveče --, půl roku jsem se před ní vytahoval, jakej jsem alpinista, a pak --“

„Nojo, abeceda, příteli! Nikdy se nevytahuj. Čím vejš se vytáhneš, tím hůř, když spadneš.“

„Ale co jinýho mně zbejvá?“ pravil zoufale Vašek. „Vo knížkách kecat neumím jako vy literáti --“

„Míň mluv a víc jednej,“ poučil jsem ho. „Až se trochu sebereš, půjdem za Stříbrnou.“

Ale Vašek pravil rozhodně:

„Nejdu!“

Jako na zavolanou se rozhrnula plátěná záclona ve vchodu a černá hlava slečny Stříbrné nakoukla dovnitř.

„Můžu dál?“

„Račte!“ vyzval jsem ji. Vašek zavřel oči. Dívka si asi pomyslela, že spí, protože zašeptala:

„Jak mu je?“

„Dobře,“ řekl jsem a potom k příteli: „Vašku! Slečna Stříbrná je tady!“

Vašek, jak byl bledý a předstíral mdloby, zřetelně zrudl. Otevřel oči a posadil se.

„Ležte!“ pravila slečna Stříbrná a položila mu ruku na rameno.

„Musím vám poděkovat," zablekotal. „Zachránila jste mi život --"

„No? Že jo?" řekla dívka a rozesmála se.

Vašek mumlal dál:

„Opravdu, velice vám--"

Přerušila ho:

„Můžete chodit?"

„Chvilí má zůstat ležet, aby si odpočinul," řekl jsem za něho.

„Tak pěkně ležte! Nechcete něco přinést? Vodu? Nebo kávu?"

„Děkuju vám," pravil Vašek příšerně pokorně. Dívčiny panenky, které se mi do té chvíle vyhýbaly, se setkaly s mým pohledem. Byla to zázračná anomálie. Přišla dovnitř v těch svých bikinkách, už na ní trochu oschly, ale zdály se ještě menší než venku. Celé její tělo, i nejměkčí místa, mělo podivnou, skoro zázračnou tuhost. Napadlo mi, že kdyby tu stála nahá, bude vypadat jako socha z hnědého mramoru. Pružná, teplá, kinetická socha.

„Přijdem za chvíli za váma," řekl jsem. „Ležíte pořád tam jako prve?"

Na ten mistrovsky malý okamžik, který tak dobře dovedou vypočítat, ačkoliv jinak nejsou na matematiku moc dělané, byla zticha. Potom pravila hlasem, který lákal jako vábnička:

„Tak přijďte."

A mě zase po celém těle začali zlomyslně šimrat mravenci těch zatracených žláz.

Sotva zmizela, Vašek vyskočil, až zavrzala palanda.

„To už chceš jít?" zeptal jsem se.

„Jo. Ale domů."

„Vole," řekl jsem.

„Napíšu jí dopis."

„Ohromnej nápad."

„Já se na všechno vykašlu."

„A co vožrat? Vožrat se nepudeš?"

„Třeba taky." Podal mi ruku.

„Tak neblbni. A mně se ještě nechce jít domů."

„Já taky neříkám, abys šel. Jdu sám."

Věděl jsem, že už mě neohrozí, když si zahraju na kamaráda. Řekl jsem:

„Tak koukej: ty jdi pěkně za Stříbrnou, a z parády se ztratím já."

„Nemůžu, Karle. Fakt. Ať jsem třeba vůl."

„To seš. Korunovanej."

„Vy literáti jste jiný. Ale jak by bylo tobě, kdybys --" Vašek namáhavě sháněl přirovnání, „--kdybys jí třeba napsal báseň, a ta báseň byla tak pitomá, že by ses před ní shodil."

Na zlomek vteřiny jsem zauvažoval. Báseň na slečnu Stříbrnou? Už tak dlouho jsem psal básně spíš o jiných věcech, a pokud o lásce, tedy spíš o lásce obecně. Nemodeloval jsem je podle konkrétních slečen. Konkrétní slečny jsou příliš efemérní, poezie je věčná. Ale tahle dívka s bakelitovými očima bez duhovek...

Vašek rozvíjel svůj příměr dál:

„A u mě to máš to samý zase s tělesnou zdatností. Já vím, ty bys ji třeba stejně ukecal, i kdybys napsal blbou báseň, ale já to nedokážu --"

Chtěl jsem mu říct, že právě proto, že těmi svými bicepsy napsal dnes do Vltavy tak blbou báseň, musí to dokázat. Chtěl jsem mu prozradit veřejné tajemství, že když to dokáže teď, dokáže to už vždycky ve všech dalších případech. Chtěl jsem mu dokonce světit, jak jsem taky trpěl tou trémou z krásných ženských a jak jsem se z ní silou vůle vyléčil. Jak jsem chodil na čaje a tancoval jsem schválně jenom s nejhezčími slečnami a schválně jsem mluvil a mluvil -- jak všechno na světě, úplně všechno, je jenom cvik a trénink, nic víc, jako ten jeho pitomý basketbal..., ale pak jsem se ovládl a zvítězilo ve mně zdravé sobectví. Jemu bych to asi stejně nevysvětlil. Ano, Vašek je kamarád, jenže kolik kamarádství už bylo zrazeno kvůli ženským. A jakmile jsem si uvědomil tohle --, že pro mou falešnost existuje precedens --, měl jsem hned svědomí čisté. Ostatně, obětují etickou zásadu chtivé žádosti, což je to nejomluvitelnější na světě. Řekl jsem:

„Tak jdi, když myslíš. Ale na tu gymnastiku jí garde budeš dělat ty, to si pamatuj!"

„Možná," řekl Vašek. „Ahoj, a --" zase zaváhal.

„--omluv mě u ní. Že se mi udělalo špatně nebo něco. Ahoj!"

Slečna Stříbrná seděla na osušce, kolena objímala pažemi a už z dálky na mě hleděla opět skrz černé brejle.

„Kde máte pana profesora?" zeptala se a udělala mi na osušce místo.

Sedl jsem si vedle ní.

„Šel domů."

„Proč?"

Chvilku jsem váhal. Mám říct, že se mu udělalo špatně? Vykašlal jsem se na tu dohodu.

„To si můžete domyslet, ne?"

Sundala černé brejle a podívala se na mě bakelitovýma očima. Nešlo z nich nic poznat, ale nevysvětlitelně mě zamrazilo. Snad právě proto, že to z nich nešlo poznat. Co si myslí.

„Já nevím. Proč?“ zeptala se.

„Je mu to trapný. Má dojem, že se před váma shodil.“

Chvilí setrvala v tom nepohnutém pohledu, pak řekla zamyšleně jenom:

„Hm.“

„Chtěl by si s váma začít,“ pokračoval jsem ve zradě. „Proto taky jsem tady dnes já.“

„Jak to?“

Zase -- a úplně zbytečně -- si ty brejle nasadila.

„Podle toho, co mi řek, jste vůči němu příliš zdrženlivá. Ani se mu nepovedlo smluvit si s váma rande. Tak angažoval mě. Vyjednal jsem to na gymnastiku ve třech a předpokládá se, že nepřijdu.“

Dívka si lehla na záda. V brejlích vyplulo opět loďstvo obláčků.

„Vy jste jeho kamarád?“

„Ano.“

„Tak proč mi tohle říkáte?“

„Vás to nezajímá?“

Krátká pauza.

„O to nejde,“ řekla potom.

„O to jde,“ řekl jsem.

Mlčela. Pak pravila záhadně:

„Přidejte zájmeno.“

Nerozuměl jsem tomu.

„První osoby,“ dodala pomalu, „ve třetím pádě.“

A to už mi to došlo. Rozesmál jsem se, ale dívčina tvář zůstala nehybná. Řekl jsem:

„Teď ovšem na tu gymnastiku určitě přijdu.“

„Jestli tam ovšem teď přijdu já.“

„Nemusíte --“ polkl jsem, „--na gymnastiku. Do té doby je ještě tejdén a ten má sedm dní. Do té doby můžu ještě sedmkrát přijít někam jinam. Co říkáte?“

„Teď jste tady, a pan profesor Žamberk šel domů. To by vám teda zatím mělo stačit.“

Položil jsem se na bok a podepřel jsem si hlavu o loket. Pomalu, od paty k hlavě jsem si slečnu Stříbrnou prohlížel. Krátký účes, havraní lesklé vlasy, rovný profil velice krásného obličejce, oblá ramínka a kůže hladká jako hnědé hedvábí, ňadra, která ani teď, když ležela na zádech, neztratila triumfální tvar mládí; propadlé břicho s titěrným dolíčkem pupíku, drobné černé chloupky při okraji plavek, tam, kde se stehna svažují k pohlaví, a dlouhé, štíhlé, ale ne hubené nohy, rovné a hnědé a překrásné.

„Hm,“ pravila dívka znovu, ale já pokračoval a anatomické prohlídce.

„Tak něco říkejte,“ vyzvala mě.

„Vy nejste dlouho v Praze, že ne,“ řekl jsem.

„Ne. Teprve měsíc.“

„A jak jste na tom s bytem?“ zeptal jsem se. „Já že jsem tu už deset let, a byt nemám. Jenom podnájem.“

Podíval jsem se jí do tmavých brejlí. Pochopila velmi inteligentně a v opálené tváři světlo opět perleťové světylko.

„Já mám garsonku,“ usmála se.

Radost ze života se ve mně prudce pohnula.

„Totiž,“ pokračovala, „jedna přítelkyně mě vzala k sobě do garsonky.“ A jako kdyby to ještě nestačilo, dodala:

„Má právě angínu a leží.“

Mimovolně jsem se zamračil. Skrze brejle zablýskly v očích slečny Stříbrné divné plamínky. „Dejte mi cigáro,“ pravila. Slečna Stříbrná bude asi pěkná potvora.

Zeptala se:

„Vy píšete básně, že?“

Seděli jsme na lavičce pod vrbou, blízko stánku s občerstvením. To mě překvapilo. Nepředpokládal jsem, že by slečna Stříbrná měla povědomost o mé slávě. Byla, jak jsem už zjistil, úřednicí v nějakém takovém věčně přeorganizovaném podniku, jaké se jmenují Zooexport nebo Zverexport nebo tak nějak, a třebaže jsem ji dosud nespátřil v šatech, měl jsem za to, že se zajímá spíš o módní doplňky než o poezii.

„No -- tak trochu,“ pravil jsem skromně. „Jak se vám líbí?“

„Moc ne.“

Bůh ví, že jsem na plody své múzy nebyl domyšlivý; už dávno to byly spíš plody promyšlené osobní politiky a se smyslem života mi nesouvisely. Ale slečna Stříbrná byla přece jen trošku moc upřímná.

„Proč ne?“

„Mám dojem, že to nemyslíte vážně. Není v nich žádný cit. Asi spíš myslíte na to, aby vám je otiskli.“

Takhle trapně mě ovšem ještě nikdo neodkryl. Asi proto, že moc lidí mé artefakty nečetlo, a ti, co je četli, to nepoznali. Alespoň jsem měl pár dopisů od čtenářek, které nepoznaly nic. Kysele a velmi nevěrohodně jsem se zasmál.

„Vy jste se minula povoláním. Měla jste být literární kritik. Ještě štěstí, že nejste.“

Slečna Stříbrná cucala stéblem zelenou limonádu. „Na mě si nikdo nepřijde. Napsal jste vy vůbec někdy nějakou básničku jen tak? Někomu z lásky třeba?“

Napsal? Zvláštní: dnes už jsem o tom jednou přemýšlel, a v souvislosti s touhle hnědou slečnou. Vlastně napsal. Celou sbírku. Na gymnázium.

„Napsal,“ řekl jsem. „Ale to už je dávno.“

„Mojí sestře psal jeden chlapec básně,“ pravila slečna Stříbrná. „Já jsem byla tehdy ještě špunt, ale od té doby se mi skoro nic tak nelíbí. Ne že bych poezii rozuměla,“ řekla rychle, „a taky si to ani celý nepamatuju. Jenom mi z toho uvízla v hlavě ta -- nálada, víte? A jeden verš: Píšu vám, Salino, a z okna vidím káru, na ní pan Lustig hraje na kytaru --“

„To psal chlapec vaší sestry?“

„Ano.“

„Takový komický veršíky? Myslel jsem, že to byly milostný verše.“

Přerušila mě vážně, důrazně:

„To byly milostný verše. A ne komický. Tragický, o tom vy nemáte ani ponětí.“

„Komický na tom je to, že je to opsaný z Ortena, víte? Ten mládeneček se chlubil cizím peřím: Píšu vám, Karino, a nevím, zda jste živa --“

Slečna Stříbrná zahodila polovypitý papírový šálek s limonádou do koše na papíry a vstala.

„Pojďte ještě do vody, ne? Je neděle -- a slunce svítí do oken.“

Sundala si brejle a podívala se na mě, skoro se mi zdálo, že verš ze šlágru říká s nějakým utajeným sarkasmem. Jako náplast na nějaké bolavé místo v srdci. Slečna Stříbrná. Dovedl jsem si představit, jaké takovéhle slečny mívají bolesti.

Sestupovala po schůdcích do vody, chladnokrevně, ne pomalu, ale taky nespíchala, a hladina jí stoupala ke kolenům, nad kolena, ke klínu, v bikinkách pěkně vymodelovanému do žemličky, jak tomu něžně říkala Věra, k pasu a výš, až z vody koukala jen pěkná hlavička slečny Stříbrné. Zazubila se na mě chrupem jako z reklamy na Thymolin. Vůbec celá byla jako z reklamy. Takhle se ženské daří jenom reklamním malířům. Pánubohu ne.

„Ale na druhý břeh s váma neplavu,“ zavolal jsem.

„Já s váma taky ne!“ otočila se ke mně zády. „Dnes už mám jeden dobrý skutek za sebou.“

Vyplula energickými tempy.

Skočil jsem za ní a brzo jsem ji dostihl. Pluli jsme jen několik metrů od břehu, kolem lodiček, nafukovacích duší s dětmi, s holčičkami v gumových čepicích, s chlapečky vyděšeně bumbajícími vltavskou vodu. Voda u břehu a při hladině byla teplejší. Slečna Stříbrná se obrátila na záda a položila se na hladinu. Napodobil jsem ji. Nad námi, ale už kus níž k západu, žhnulo pořád sálající červcové slunce. Na dřevěném kole pořádaly nohaté dívky striptýz.

Otočil jsem hlavu k slečně Stříbrné.

„Odkud vlastně jste?“

„Já?“ řekla se zavřenýma očima. „Z Brna.“

„Tam máte rodiče?“

„Nemám rodiče.“

„Tak sestru?“

Chvilku byla zticha. Pak řekla:

„Ta už mi taky umřela.“

„Promiňte.“

Z nábreží zazvonila tramvaj. Halas dětských hlásků za námi, kde plulo loďstvo gumových duší, cinkal o hladinu.

„Promiňte, nebyl bych o ní mluvil,“ řekl jsem. „Ale jak jste prve říkala ten verš, ten sakra člověku opravdu utkví v paměti. Píšu vám, Salino, a z okna vidím káru, na ní pan Lustig hraje na kytaru.“ Přejel mě mráz. Asi proto, že jsem už dlouho nejen nenapsal, ale ani pro vlastní potěšení nečetl žádnou poezii. „Je to sice jasná parafráze, ale stejně -- co tam dělá ten pan Lustig?“

„Ten mládenec, co tu básničku psal, byl žid,“ řekla dívka a oči měla pořád zavřené. „Psal to Salině tajně z Terezína, když tam na ni vzpomínal.“

„Ach tak,“ řekl jsem. „A -- vrátil se?“

„Ne,“ řekla slečna Stříbrná. „Ale Stáňa -- moje sestra, on jí říkal Sally -- stejně umřela dřív než on. Taky za války. Dostala zápal plic.“

„Chudák,“ řekl jsem. „Kolik jí bylo?“

„Čtyřicet," řekla slečna Stříbrná. „Byla o čtrnáct let starší než já, ale měla jsem ji strašně ráda. Nám zemřela matka, když jsem se narodila, víte? Stáňa mě vychovala."

Otevřela oči a koukla po mně, nízko při hladině, a najednou vklouzla pozpátku pod hladinu jako užovka, ani se za ní neudělaly kruhy. Rychle jsem se taky ponořil. V zelenavém světle se mihl stín štíhlého těla, hbitě plovoucího pryč. Pustil jsem se za ní, ale byla rychlejší. Navíc mi brzo došel dech a musel jsem se vynořit.

Rozhlédl jsem se a uviděl jsem slečnu Stříbrnou, jak visí mezi nosníky vodního velocipedu a hlavu má vystrčenou nad hladinu. Rychle jsem se znova ponořil a plaval jsem tím směrem. Bylo z ní jen zlaté mihotání barev, bublinky jí milostně běžely vzhůru po zlatém těle. Kolem ní vířila bílá pěna, vyráběná lopatkovým kolem velocipedu, jako svatozář. Několika tempy jsme se dostal pod svatozář.

Nechávala se táhnout neviditelnou dvojicí šlapajících nahoře a dlouhé nohy vlály zeleným světlem jako rybí ocas mořské panny. Ach námořníku, řekl jsem si, jseš ztracen, a sáhl jsem po ní jako vodník po dušičce. Chytil jsem ji za obnažené boky a projela mnou slast tak nesmírná, že jsem se málem utopil. Slyšel jsem, jak nad hladinou vyjekla, a potom se mi začala v náručí kroutit a svítet a mně po vlhkém těle ruce sklouzly. Musel jsem se vynořit. Nad vodou jsem se octl tváří v tvář rozesmátému obličejí, perleťovým zoubkům a posměšným očím z bakelitu. Prudce jsem znovu zalovil po slečně Stříbrné.

„Tak pozor, soudruzi naháči, ať nás nepřevrhnete!" řekl někdo nad námi. Teprve teď jsem si všiml, že velociped se povážlivě houπά. Čtveřice nohou, které ztratily dotyk s pedály, hledala oporu. Na tvář slečny Stříbrné, pokrytou vodní tříští, padl stín velocipedisty.

„Věro! Krofťe tu bujnost trochu!" ozval se hlas mojí šéfově. Očima ještě poloslepýma vodou jsem honem pohlédl vzhůru. Ale to už odtamtud zaznělo, s neomylně falešnou intonací, jakou tak bezpečně dovedou nasadit, když chtějí seknout drápkem: „Ach promiňte! Já myslela, že je to slečna Kajetánová. Když jsem viděla doktora Ledna --"

Kysele jsem se uchechtl.

„Tohle je slečna Stříbrná," představil jsem mořskou pannu a otočil jsem se k ní. V bakelitových očích hráli všichni čerti badminton. „Soudruh Procházka -- soudružka Procházková." Slečna Stříbrná vzhlédla k bachraté postavě mého šéfa, tyčící se proti slunci na železné konstrukci velocipedu. „Těší mě!" zazpívalo šéfstvo dvojhlasně, a jestli slečna Stříbrná taky něco řekla, v té disharmonii se to ztratilo.

„Tak se nám neděle vydařila, co?" zaburácel potom šéf.

„To teda mimořádně," pravil jsem s citem.

„Kdo to je?" zeptala se potom, když jsme bok po boku slušně pluli ke břehu.

„Můj šéf."

„Šéf?"

„Šéfredaktor nakladatelství Naše kniha."

Zmlkla a zrychlila tempo. Přizpůsobil jsem se. Slečna Stříbrná plavala závodnický, s ústy pod hladinou. Pak zase zpomalila.

„Nebyl on dřív --"

Ticho. Popadal jsem dech. Její tempo mě zmáhalo. Svou otázku nedokončila.

„Co jestli nebyl?" zeptal jsem se udýchaně.

„Ale nic. Mám dojem, že znám jeho ženu, odněkud."

„To je možný. Je to dcera -- ministra Šnajdra," vypravil jsem ze sebe. „Co loni umřel -- a měl státní funus."

„Hm," řekla. „Tak to je jiná. Zнала jsem v Brně nějakou Procházkovou z Prahy. Její muž byl taky redaktor nebo něco."

„To byla asi jeho první žena. S tou se rozved."

„Aha."

Uvažoval jsem, mohu-li risknout důvěrný tón. Nevěděl jsem o ní skoro nic. Jenže dlouholetá zkušenost mě poučila, že u takhle krásných dívek to nikdy není velké riziko. Ty skoro nikdy nepatří k budovatelkám. Leda k budovatelkám vlastního soukromého štěstíčka.

„Po Únoru mu totiž první manželka kádrově zastarala," řekl jsem. „Byla to dcera soukromého nakladatele a nepochopila dobu."

Koutkem oka jsem mrkl na slečnu Stříbrnou. Neodpověděla, ale zdálo se mi, že jí něžný profil trochu zešpičatěl. Poněkud mi zatrnulo v žaludku. Vtáhla pěkné plné rty do úst, jako kdyby se do nich chtěla kousnout. Doplul jsem k plovárenskému můstku rychle a mlčky, a slečna Stříbrná vylezla po schůdkách nahoru. Ani se neohlédla a rozběhla se k místu, kde jsme nechali osušku. Chtě nechtě jsem se však musel dát do klusu a k osušce jsem doběhl jen zlomek vteřiny po slečně Stříbrné. Pěkný pocit jsem neměl. Spletl jsem se? Bylo mi, jako kdybych se uřekl před člověkem, z něhož se vyklubal okresní tajemník, a musel to honem zamlouvat.

Ale než jsem mohl začít zamlouvat, všiml jsem si, že se slečna Stříbrná po celém těle třese.

Dopadla na osušku, objala kolena pažemi a drkotala se jako pudlíček. Z velkých očí zůstaly jen dvě černočerné štěrbinny.

„Co je vám?" zeptal jsem se starostlivě. „Je vám zima?"

„Ne-ne. To nic. Tro-trochu jsem to přehnala.“

„Co?“

„To pla-plavání.“

„Vždyť voda je docela teplá.“

„T-to ne. Ale já mám trochu sla-slabý srdce.“

Jednal jsem rázně.

„Tak ale okamžitě do stínu! Vy jste teda pěkně blázen, se slabým srdcem, a takhle vyvádět. A radši se jděte převlíct. Pořádně se vydrhněte ručníkem a -- a já vám zatím přinesu horký čaj.“

„Ale to ne-není potřeba,“ zajekala a zoubky jí zahrály kastanětové sólo.

„Tak honem!“ vzal jsem ji pod paží a pomohl jsem jí vstát. Vstala poslušně, najednou byla jako beránek.

Vedl jsem ji úzkou uličkou mezi kabinami k číslu sedm, k šťastnému židovskému číslu, a tam jsem jí horlivě slíbil, přestože takový slib nevyžadovala, že přinesu čaj na lavičku proti kabinám.

Ale když jsem se slavnostně dostavil s kouřící konvicí k lavičce, přivítali mě zase bakelitoví čerti. Slečna Stříbrná se už neklepala jako vykoupaný pejsek, seděla na lavičce coby orchidej v bílých šatech se širokými růžovými pruhy, nohu přes nohu a opálené nohy v růžových sandálech.

„Och, vy rytíři!“ pravila komicky. „Ale mně už je docela dobře.“

S kouřící konvicí v ruce začal jsem si v žáru červenového podvečera připadat trochu směšný.

„Čaj je výborný nápoj. Osvěží vás,“ řekl jsem.

„Budu se potit,“ řekla slečna Stříbrná.

„Nebudete. V parnu je nejlepší pít horký čaj.“

„Jo. To říkal Vladimír taky. Ale sám pil pivo.“

Srdce mi udělalo kotrmelec. Jaký Vladimír? Přisedl jsem k ní a nalil jsem jí do šálku. Vzala ho, zašklebila se a usrkla.

„Který Vladimír?“ zeptal jsem se s ochotnickou lhostejností.

„Můj Vladimír.“

Srdce v prsou prodělalo miniaturní infarkt.

„A kdo je váš Vladimír?“

„A proč to chcete vědět?“

Proč, slečno Stříbrná? Vy to moc dobře víte, proč to chci vědět. Pak mě osvítil malý konverzační nápad.

„No, konečně, vlastně to vědět nemusím. Řekla jste to v minulém čase --“

Pauza. Bakelitoví čertíci po mně koukli přes čaj.

„Ale on je živ,“ pravila zlomyslně slečna Stříbrná. „Přes ten minulý čas.“

„Jakejpak život,“ řekl jsem, „když je u vás minulý čas.“

Zasmála se.

„A co slečna Kajetánová?“ položila mi prohnanou otázku. „Není to náhodou čas přítomný?“

Paprsek slunce, který vyklouzl z listí kaštanů, shořel růžovým plamenem na šatech slečny Stříbrné. Položil jsem jí dlaň na koleno nohy, kterou měla přehozenou přes druhou nohu, a pravil jsem vřele:

„To nebyl nikdy ani čas předminulý.“

Slečna Stříbrná vytáhla obočí a legračně zdvihla levý koutek krásných úst. Pak sundala přehozenou nohu z druhé nohy, a když jí moje ruka následkem toho spočinula v růžové a bíle prouhovaném klíně, přendala si šálek s čajem do druhé ruky, levačkou vzala moji ruku a položila ji na lavičku vedle sebe.

„Vy jste myslím pěkný surovec,“ řekla po všech těch transakcích.

„Jak to?“

„Neměl jste být někde se slečnou Kajetánovou?“

„No -- měl.“

„A místo toho se pokoušíte lízt kamarádovi do zelí?“

„Do zelí? Vašek přece s vámi ne--“

„Ale chtěl by,“ skočila mi do řeči. „Sám jste to říkal.“

„Že by chtěl -- to já bych chtěl taky!“

„Ale já bych nechtěla.“

„Ne? A proč?“

„Vy jste typickej mizernej malej mužskej zrádce. A já nejsem padlá na hlavu.“

Jako za dávných dnů zeleného mládí bylo plácání se slečnou Stříbrnou větší požitek než verše spojených národních umělců.

„Křivdíte mi, nejsem zrádce,“ pravil jsem vážně. „Nikomu jsem se nezaslíbil.“

„A slečna Kajetánová?“

Nojo, slečna Kajetánová. Ponuře jsem zacitoval:

„Není dobře člověku samotnému.“

„Čím dál tím líp. Tak vy si zahráváte s ubohým děvčetem, protože se nudíte!“

„Nenudím. Je mi smutno.“

Střední rod v ústech slečna Stříbrné, toho nádherného děvčete, na mě působil erekktivně. Ale změnila ho:

„A jak bude jí, až --“

Pauza.

„Co až?“

„No až uděláte, co zřejmě uděláte?“

„A co to bude?“

„To vám, myslím, nemusím říkat. Takovej, jako jste vy, je to vidět na očích.“

Slečna Stříbrná se zatvářila vzdorně.

Ušklíbl jsem se.

„Neopustím ji --“

„Ale?“ podivila se.

„-- dokud nebudu mít náhradu,“ pravil jsem coby cynik, jak to mívají rády. S mořskou pannou to bylo výborné.

„Hm,“ povytáhla obočí. „A kdy to bude?“

„Nevím,“ řekl jsem. „Ale pevně doufám, že brzo.“

* * *

Bylo mi čím dál tím jasnější, že slečna Stříbrná je buď potvora, anebo že na mě taky letí. Za krátkou dobu se tyhle dvě věci nedají dobře rozeznat.

V malé vinárně v Nuslích, kam mě zatáhla na večeři (třebaže jsem tam měl trochu nepříjemný pocit, protože o dvě ulice dál bydlela Věra a v téhle vinárničce jsme spolu několikrát večeřeli), se mě vypytovala na minulost.

Přiznal jsem se jí, že moje básnická kariéra je záležitost převážně diplomatická. Kdysi, v počátcích budovatelství, jsem si vysloužil pověst odvážného novátora, protože jsem do své jinak spolehlivě frézistické prvotiny zařadil cyklus milostných básniček. Mírné pobouření kritiky nad tím spojením mi udělalo reklamu, takže jsem se v povědomí čtenářstva od ostatních frézistů něčím odlišoval. Slečna Stříbrná projevila přání něco z té poezie si poslechnout.

„Už jsem to dávno zapomněl,“ řekl jsem. „Je to už taky sedm let.“

„Myslela jsem, že básníci si své básně pamatují.“

„Když do nich vkládaj cit,“ řekl jsem. „A vy sama jste povídala, že v mejch výtvorech žádnéj není.“

„V těch, co píšete teď, ne. Ale tenkrát třeba --“

„Tenkrát jako teď,“ řekl jsem. „Jenže tenkrát to nevadilo.“

„A teď to vadí?“

„Začíná to vadit,“ svěřil jsem se jí s nejtrpčím pozorováním svého dosavadního života. „Proto taky už tisknu jen příležitostně v novinách. Co vyjde v novinách, toho si nikdo nevšímá, a já si nemusím připadat jako podvodník, když někde ukazuju svazovou legitimaci.“

„Ale tak trošku podvodník stejně jste, ne?“

Pokrčil jsem rameny.

„Jsem pouze jedním z mnohých,“ pravil jsem elegicky. „Kolik myslíte, že je mezi básníkama básníků?“

mlčela.

„Ostatně, ani byste nevěřila -- ale semtam mi dokonce ještě dnes napíše nějaká čtenářka. Zrovna nedávno, jak jsem měl v Rudém právu ty Slzy dětí z Alabamy --“

Slečně Stříbrné divně zahořely tváře.

„To je právě ten největší podvod,“ řekla a zablyškala očima. „Vám na dětech z Alabamy opravdu tak záleží?“

Znova jsem pokrčil rameny. Rozhořčení jí nesmírně slušelo. Rozhodl jsem se ještě víc ji rozhořčit.

„Nikomu tím neškodím,“ řekl jsem, „a co se děje v Alabamě, není nic pěkného.“

„Ale záleží vám na tom? Opravdu je vám jich tak líto?“

Ušklíbl jsem se. Dařilo se mi slečnu Stříbrnou rozkošně šokovat.

„Rasismus je hnusná věc, moje básnička nikomu neškodí a dostanu za ni prachy. Prachy neškoděj mně. To je tak asi moje estetika.“

„Jestli to myslíte vážně, tak jste cynik,“ řekla nevlídně slečna Stříbrná. „A nemyslete si. Mně se cynismus nelíbí.“

Ne? Tak provedem úhybný manévr, slečno Stříbrná.

„Jistěže to nemyslím vážně. Ale pokud člověk není chorobná hysterka, k slzám ho to, co se ho nedotýká osobně, nikdy nevzruší.“

Slečna Stříbrná se zahleděla na talířek s očky. Měl jsem dojem, že na hnědém hedvábí jejího spánku pulsuje drobná žilka. Půvabně, svůdně, delikátně, jako by mi naznačovala, jak jemný stroječek je tahle slečna, jak velická je to rozkoš, dělat s ní cokoliv: třeba s ní pouze být. Zamrkala, jako by jí něco vlítlo do oka, a pravila do ztracena:

„No -- to máte pravdu.“

„Vidíte. A mám snad kvůli tomu přestat psát?“

Pomaloučku se probírala z nepřítomnosti, vytáhla zrcátko a provedla několik rituálních pohybů ve svých trochu střapatých vlasech.

„Možná že ano. Já myslím, že ano,“ pravila.

Usmál jsem se.

„Nejste trochu víc rigorózní? Co by asi zbylo z literatury, kdyby se měla brát takhle doslova?“

„V některých věcech já jsem úplně rigorózní,“ pravila, už zcela vzpamatovaná z meditace nad očky. „A beru je úplně doslova.“

„Kromě literatury například který?“

„Přemýšlejte,“ odsekla.

Napíchlá očko na párátka a dala si je do úst. Napodobil jsem ji. Řekl jsem:

„Vy ale umíte zahořet pro poezii!“

Po způsobu mladých holek se na mě ošklíbala a vycenila krásný chrup. I v tom jsem ji napodobil.

A pokračoval jsem:

„Přemýšlím a dochází mi to. Ale nejsem na to zvyklý. Vedete mě na trnitou cestu.“

„Já vás na ni nevedu. Já vás varuju. A předem. Já skutečně nemám ráda --“

„Co?“

Obrátila oči ke stropu. Na stropě visel lustr s plyšovými opičkami. Začala počítat na prstech.

„Pokrytce, podvodníky, literáty, cyniky --“

„A opravdu si myslíte, že jsem cynik?“

Slečna Stříbrná přestala počítat a zavřela oči. Pak je otevřela a obdařila mě takovým úsměvem, že mi srdce zavolalo o pomoc.

„Já ještě nevím,“ pravila, vytáhla z vázičky na stole rudý karafiát a strčila si ho rovnou do výstřihu. „Asi jste. Jako všichni, kterým se dobře daří.“

Ale to už řekla zase tak, jako kdyby ze všeho na světě nejradši měla cyniky.

Jenže jak utíkal čas, věděl jsem čím dál tím míň, na čem vlastně jsem. Chvílemi se zdálo, že všechno půjde cestou všeho mladého těla, jako po másle, ale sotva jsem už sahal po hroznu porozumění, vždycky mi uhnula. Vyvinul jsem nadlidské úsilí. Vycházela mi vstříc. Každá jiná, která by mi takhle vycházela vstříc, byla by dávno jasný případ. Slečna Stříbrná bylo růžově a bíle pruhované enigma. Chvílemi jsem měl dojem, že přijdu o rozum. Chvílema jsem pochyboval, že jsem vůbec někdy něčemu rozuměl. Nakonec jsem stál, úplně zvadlý, před vinárnou na chodníku a mžoural jsem na hvězdy.

„Kde bydlíte?“ otázal jsem se tak ponuře, že se slečna Stříbrná rozesmála a poprvé za celý večer mě sama na vteřinku vzala za ruku.

„Pojďte,“ pravila. „Je to tamhle za rohem. Můžete mě doprovodit.“

Hbitě jsem ožil.

„A pozvete mě na kafe?“

„To si rozmyslím cestou.“

Přistoupil jsem k ní a vzal jsem ji pod paží. Nebránila se. Kráčeli jsem vedle sebe. Pod růžovým a bílým plátnem sálal její bok do mého boku intenzivním, pružným a pohyblivým žářem. Zahnuli jsem za roh a octli jsem se v plné palbě měsíce. Pankrácká ulice byla široká a prázdná jako pařížský bulvár, kde lidi vymřeli, a před námi se objevil náš vlastní obraz ve skleněné tabuli tmavého výkladu. V šatech, v tom měsíčním světle, byla slečna Stříbrná skoro jako světélkující přízrak z pohádky. Pustil jsem její paži a nechal jsem ji popojít o několik kroků. Při každém kroku se nabíraná sukně trošičku rozevřela, jako leknín. Pak se slečna Stříbrná zastavila a pohlédla na mě z lesku temného skla.

„Nejste vy krásná?“ vydechl jsem zasněně. „Nejste vy absolutně nejkrásnější dívka z Prahy a z celého Československa?“

„Pane Leden,“ pravila. „Říkáte to, jako kdybyste to myslel vážně.“

Klesl jsem na kolena a zdvihl jsem ruku k měsíci.

„Přísahám, že to myslím vážně! Smilujte se nade mnou, Lenko!“

Slečna Stříbrná se opatrně rozhlédla a podala mi ruku.

„Vy jste šašek, pane redaktore, a myslím, že velkej podvodník.“

Zasténal jsem.

„Ale abych vás neměla na svědomí, svěřím vám tajemství.“

Moje utýrané srdce radostně poskočilo. Tajemství! Byla vtěleným tajemstvím --

Ale než mi je stačila svěřit, zaklapaly najednou za rohem ženské střevíčky, a než já se stačil zvednout ze země, stála nad námi Věra, rovnou z osamělých Slap, s velkou kabelou, v níž se modrala osuška a z které trčely dva smutné pletací dráty.

Trochu to vypadalo na frašku. Věra se zarazila jako omráčená, klapot střeveců rázem dozněl, a Věřina tvář, obvykle ozdobená zdravými ruměnci, v měsíčním světle bledě zazářila. Honem jsem se zas spustil na kolena a pravil jsem jakoby nic:

„Ahoj, Věro!“

Od slečny Stříbrné zaznělo něco jako slabé zavzdychnutí. Počal jsem přičinlivě lézt po všech čtyřech a na okamžik mi bláznivě napadlo, jestli bych snad neměl ještě hlasitě čmuchtat jako jezevecík. Pak jsem zdvihl obličej k slečně Stříbrné.

„Nemůžu to nalízt.“

To, co řekla, jsem od ní nečekal. Řekla:

„Co?“

Tak hloupá nejsi, mořská panno, zaskřípěl jsem v duchu zuby. Jistě bys mi uměla nahrát na smeč, ale shodilas mě. Jistě schválně. Bakelitové oči mi to potvrdily: zrcadlily v té chvíli jenom veliký posměch měsíce. Ach, jaká vy jste potvora, slečno Stříbrná!

A mezitím se vzpamatovala Věra.

„Co to děláš, Kájo?“

„Hledám --“ honem jsem si vymýšlel co, a trapně dlouho mi nic nenapadlo. „Slečna Stříbrná tu někde ztratila náušnici.“

Nic pitomějšího mi ovšem napadnout nemohlo.

„Tady?“ zeptala se Věra a vůbec mi nevěřila.

„Cestou,“ zazpívala slečna Stříbrná.

Proboha, proč teda lezu po čtyřech na rohu ulice 19. listopadu?

Věra se to právě chystala říct, ale slečna Stříbrná znova zasáhla. Podala jí ruku a pravila sladce:

„Stříbrná.“

„Kajetánová,“ řekla Věra, úplně naopak. A v hlase jí zacinkaly slzičky.

To jsem znal. Vztyčil jsem se na nohy a nebylo mi jasné, co dál. Oprášil jsem si tedy důkladně kolena. Věra se ke mně otočila.

„Půjdeš -- půjdeš se mnou?“

Odkáslal jsem si.

„Půjdeš?“ opakovala Věra, poněkud jinou intonací. Slzičky se rozehrály jako malá soukromá Loreta.

Následovala trapná pauza. Přerušila ji slečna Stříbrná.

„Tak já se rozloučím. Bydlím támhle za rohem. Dobrou noc.“

Podruhé v pěti vteřinách podala Věře ruku a Věra měla příliš práce se slzičkami, aby to dokázala ignorovat. „Dobrou noc a děkuju za doprovod,“ řekla slečna Stříbrná mně a odešla v růžových sandálech do tmy na druhé straně ulice. Z ní světélkoval zelenavý portál okachlíčkovaného činžáku. V něm se pruhovaný karafiát na okamžik rozzářil. Klapl zámek, zaleskla se skla, zatřpytil chróm a přelud té slečny zmizel.

Všechno to trvalo jen pár okamžiků a najednou to bylo všechno fuč. Vrátil jsem se na chodník a střetl se s Věřiným pohledem. Oči, staročeské a pomněnkové, už plavaly ve vlahém proudu. Zase mě nenapadlo nic duchaplnějšího než oznámit jí hlasem dosud náměsíčným:

„Tak pojď.“

Poslušně vykročila, ale ruku do kapsy, jako obvykle, mi nedala. Chvilí jsme se ubírali mlčky; pořád jsem měl plnou hlavu pruhovaného karafiátu, té mořské panny. Věra pípla:

„Kdo to je?“

Kdo je slečna Stříbrná? Už zvuk jejího jména mi vrážel něžný nožík do srdce. Zvuk toho spojení dvou slov -- slečna -- Stříbrná -- připadalo mi to jako dokonalost sama. Jako kvintesence čehosi. Věděl jsem, že podléhám iluzi, protože mi už dávno nebylo sedmnáct. A bylo mi jedno, že podléhám iluzi. Iluze, jsi krásná. Zůstaň u mě! Na Věru jsem vůbec nemyslel.

Připomněla se sama.

„Tak odpovíš mi?“ ozval se hlásek, který o té dobré duši prozrazoval všechno. A já pak slyšel svůj hlas, cizí a duchem nepřítomný, jak říká:

„Známa Vaška Žamberka. Byl jsem odpoledne u něj, jak jsem ti říkal. A ona pro něj přišla, tak jsme skončili na plovce.“

Mlčela. Potom se loretánské zvonky, které na to nejsou stavěné, pokusily zazvonit jedovatě:

„Proč ji nešel vyprovodit Vašek, když je to jeho známá?“

„Udělal se mu na plovce špatně. Musel domů.“

Zase mlčela. Neříkal jsem taky nic. Místo abych vysvětloval, mlčel jsem jako hrob. Do toho hrobu jsem pomalu ukládal Věrušku. Není to žádný strašný hrob. Lidé jej obvykle přežívají. Na jevišti byla Věra sólistka, v životě tančila beznadějně ve sboru. V životě byla sólistkou ta slečna, ta krásná slečna Stříbrná.

Byl jsem z toho jména připitomělý.

Věra se ozvala:

„Tak ona ztratila náušnici?“

„No.“

„Jen jednu?“

„No.“

„A jak to, že neměla ani tu druhou?“ zeptal se mezi moldánky malý detektiv. Ach ženská všímavosti! To jsem teda asi udělal chybu, jako každý vrah. Ale ať!

„Nevím. Třeba si ji vyndala a dala si ji do kabelky.“

Zase ticho. Věra smutně klapala, a když jsem se po ní koutkem oka podíval, třásla se na koncích řas slzička jako briliant. Stačilo vzít ji v podpaží a něco zabručet, to je jedno co, zabručet a rozplakala by se; trochu se zanamáhat, slzy by odplavily neštěstí a nakonec by mě vzala kolem krku a všechno by bylo zase takzvaně v pořádku. Proto jsem ji v podpaží nevezal a nezabručel jsem nic.

Na rohu ulice se zastavila.

„Kájo.“

„Co?“

„Proč mi zase lžeš?“

Žádný důvod jsem neuvedl. Počítal jsem tedy, že mlčení ji vyvede z míry.

„Myslíš, že nevím, cos tam dělala?“ pravila hystericky. „Myslíš, že jsem tak pitomá? Já jsem pitomá, ale takhle ne!“

O míru její prostoduchosti jsem se s ní přít nehodlal.

„Tys to už asi zapomněl,“ řekla a hysterii odnesla lítost, „ale přede mnou jsi taky padal na kolena. A na tom samém místě! To divadýlko asi předvádíš každý, vid?“

Pokrčil jsem rameny jako v gangsterském filmu a vykročil jsem k jejímu obydlí. Inu předvádím, Věruško. Každý má nějakou zaběhnou techniku. To se nezlob. Kramflíčky za mnou se rozklapaly.

„Kájo!“ ozvalo se naléhavě. „Copak -- copak mě už nemáš -- to ti už na mně vůbec nezáleží?“

A zase jsem jí to nevyvrátil ani nepotvrdil. Na chodníku ležel oharek cigarety a červeně žhnul do měsíčního přítmí. Bezmyšlenkovitě jsem prodloužil krok a zašlápl jsem ho. Věra vzdychla.

„Pročs to udělal?“

„Co?“

„Proč jsi zašlápl tu cigaretu?“

„Proč? To nevím. Jen tak.“

„Bane. Tys tím něco myslel.“

Pohlédl jsem jí lhostejně do očí, a čtvrtí proč, začalo mi jí být líto. Chudák holka. Kdyby to šlo, zase bych se s ní udobřil. Kdyby to nevadilo slečně Stříbrné. Ale dívky jsou velicí sobci. Všechno chtějí mít jen pro sebe. Absolutní slečna Stříbrná bude jistě absolutní sobec. Už jsem se s Věrou udobřit nemohl. Nejmilosrdnější, co se v téhle chvíli dalo udělat, byl rychlý coup de grace.

„Nemá to smysl,“ řekl jsem.

„Co nemá smysl?“

„Abysme spolu dál chodili.“

„Ale vždyť -- Kájo --“

„Nemá.“

„Kájo! Neříkej to!“

„Sbohem, Věro. Bude to pro nás pro oba lepší, když to skončíme. A radši hned.“

Tyto tradiční velevěty jsem pronášel už do usedavého Věřina pláče. Portál jejího domu byl však nedaleko.

„Kájo! Prosím tě!“

„Sbohem, Věruško. A nezlob se na mě.“

Otočil jsem se a učinil jsem pokus rychle se vzdálit. Kramflíčky se však rozklapaly.

„Kájo! Počkej!“

Dohonila mě a chytila mě za ruku. Po menším úsilí jsem se vyprostil.

„Jdi domů, Věro. Nechoď za mnou.“

„Ale přece mě nemůžeš takhle -- Kájo! Kájíku!“

Usmál jsem se na ni, přímo jako z plakátu na První máj.

„Jdi domů, Věruško!“

Ještě jsem zahlédl, jak se prudce otočila a opřela se čelem o zeď domu. Rozbrečela se. Honem jsem zahrnul za roh a tam jsem se k nuselským schodům pro jistotu rozběhl. Ale neutíkala už za mnou. Zítra začne telefonování, dopisy, úhledným ženským písmem napsané žádosti, prosby a petice. To nejhorší mám však za sebou.

Teprve když jsem sestupoval v měsíčním světle po schodech do Nuslí, chytlo mě to všechno u srdce. Ne moc. Balzámovala mě sladká odměna za jidášství, slečna s těma bakelitovými očima. Zastavil jsem se, břicho měsíce se skoro dotýkalo města pode mnou, a já si uvědomil, že to bylo právě tady, na těch romantických schodech, co to s Věrou začalo. Nebo -- nebylo to někde jinde? Taky možná. Už jsem nevěděl. Byla to třeba jenom měsíční asociace, a mohla to být jiná a mohlo to být jinde. Ale tudy jsme s Věrou určitě šli, do její garsonky, a potom se mě tam bláhově vypytovala, jestli si nemyslím, že je mrcha. Naše láska se totiž naplnila po dvoudenní známosti,

a ona měla takový zvláštní komplex, úplně rozkošný: jestli si o ní nemyslím, že se hned s každým vyspí, protože je tanečnice. Vyprávěla mi příběh, v němž vzala počátek ta utkvělá představa: seděli jsme u snídaně, cpal jsem se vajíčky, která mi její štědrá ruka latentní hospodyňky usmažila, a Věra byla v tyrkysovém župánu, který si přivezla z Paříže, a ani tam, ani tady nepochopila, že je to župánek nehodící se k její sexuální ideologii, protože určený lacinějším prostitutkám. Nikdy toho moc nechápala, Věruška, a v tom župánu mi vyprávěla story, ale ne pro pobavení: smrtelně vážně, s naprostou absencí smyslu pro její situační komiku. Touto story mi mělo být dokázáno, že Věra Kajetánová není žádná bosonohá lehká múza, nýbrž slušná mladá žena, a to, co udělala za ty pouhé dva dny, udělala proto, že mě opravdu miluje. Byl to příběh o našich československých diplomatech v Paříži. Jeden takový, legační rada nebo první tajemník nebo snad kulturní přidělenec, prostě nějaká podobná vzácnost, na ni čekal po představení před divadlem s šestsettrojkou, a že ji zaveze na nějaký večírek na něčí počest na nějakou ambasádu; a sotva dosedli, začal jí vzadu v šestsettrojce sahat pod sukň. Věra zůstala zkoprnělá, a jelikož nevěděla, co se s takovým naším diplomatem v těchhle případech dělá, dala mu po kratší úvaze staročeskou facku. Kulturní přidělenec se ulekl a zaraženě se otázel: „Promiňte, ale vždyť vy přece jste tanečnice? Nebo ne?“ Asi dostal strach, že omylem nalodil průvodkyni z ministerstva vnitra.

Jenže pro Věru to byl šok, ze šoku se vyvinulo trauma, a vždycky když vyplňovala do nějakého dotazníku rubriku Povolání, psala tam divadelní umělkyně. Taky se mi tenkrát svěřila, že od té příhody v šestsettrojce neměla s nikým nic. Nebylo to tak dávno, ale na její život mladých tanečnic to byla dlouhá doba. Později mi ještě prozradila, že ani před tou příhodou to s ní nebylo moc pestré. Byla dřív a své povolání, kvůli němuž jí kulturní přidělenec nasadil brouka do hlavy, brala smrtelně vážně a bez pozornosti k jeho vedlejším, mimouměleckým možnostem. Místo ničení milenců trénovala tedy od rána do večera píruety a kroky s francouzskými názvy, a přede mnou měla vlastně, jak z ní vylezlo nakonec, jenom jednoho. Ještě na konzervatoři. A že to byla Věra, musel to být právě tubista z Filharmonie. Tubista a tanečnice. Chechtal jsem se tomu tak nezřízeně, že se Věra urazila; neměla skutečně ani trochu smyslu pro humor a opravdu na tom neviděla nic k smíchu. Ale její uražené trucování trvalo vždycky neobyčejně krátce. Potřebovala něžnost, jako normální člověk potřebuje vzduch, a proto chodila většinu času tímto světem jako zalknutá. I ta věc s tubistou skončila šokem, a třebaže to byl finis z řádu dvoudílné grotesky, ani na tom neviděla nic k smíchu. Tubista míval meloušky v kapele ve varieté, a tam Věře zahrnul s cvičitelkou šimpanzů. Ano; s cvičitelkou živých šimpanzů, a při nějakém laškování ho šimpanz kousl tak, že mu amputovali nohu pod kolenem. Věra, protože byla charakter, hodlala ihned zůstat mrzákovi věrná. Naštěstí se nad ní smiloval nějaký anonym; tubista se přiznal, a takový charakter zas Věra nebyla. Možná však, že jenom nesnesla ten šok. A v řadě šoků té mé poctivé pracující baletinky byl jsem já v pořadí třetí, a i to se trochu podobalo grotesce.

Ale co se dalo dělat. Panta rei. Nemohl jsem se kvůli Věře vzdát toho, co mě lákalo. A snad ji ta šoková terapie konečně vyléčí. Jednou jsem vzdychl pro svou sentimentální sólistku a pak jsem v naměkklé náladě seběhl dolů do Nuslí, vstříc budoucnosti, která se jmenovala slečna Stříbrná.

To jsem ovšem ještě houby věděl, co je to za budoucnost.

Redakce

V noci se mi zdálo, že se hádám o poezii se slečnou Stříbrnou. Čertví co to je za mechanismu, který ve snu -- spíš než naše potlačená přání -- vynáší na povrch to, v čem nás hryže svědomí. Místo polibků mořské panny pitomý spor o podstatu básnictví.

Seděl jsem ráno nad svým vždy čistým redakčním stolem, kde se napsal Festina lente pod skleněnou deskou ještě doplňoval se zásadou Učit se! Učit se! Učit se!, pozůstalou na stěně z nějakých horlivějších dob, a podstatu básnictví jsem měl dávno vyřešenou. Věděl jsem, že básnění je průvodní jev psychofyzilogického vývoje, asi tak na hranici mezi vrcholící pubertou a počínající dospělostí, a normální člověk se jím zabývá, pokud je panic, a to nejenom v sexuálním smyslu. Když je mladý, zelený, nelíbí se mu, že je na světě nespravedlnost, přetvářka a pokrytectví, a touží po krásných dívkách, po dobrodružství, po blbostech. Později ho to přejde, touhu po dívkách zchladí dle svatého Pavla a biografem, touhu po dobrodružství detektivkami a fotbalem, a protože vydělává, může si dopřát blbosti. Ti dva tři, co zůstali panici v tom druhém, nesexuálním smyslu, promění se ve skutečné básníky. A určitý počet, které svět připravil o všechny druhy panictví, v mužské nebo ženské kurvy. Sám, to mi bylo zcela jasné a nijak jsem se tím netrápil, patřím k té třetí kategorii, ovšem naprosto ne k jejím špičkám.

A určitě do ní patří i můj šéf. V dobách zeleného mládí básnil o milostných půvabech Panenky Marie a tepával nemravnost doby; později, podobně jako já, přestal svět a jeho gaunerství hodnotit z hlediska mravních ideálů a začal ho posuzovat z hlediska osobní bezpečnosti.

Právě když jsem ve svých mrzutých ranních úvahách dospěl až sem, připomněla se mi vynikající osobnost telefonem a žádala si mé přítomnosti. Odložil jsem tedy první telefonický útok na slečnu Stříbrnou a naklusal jsem do jeho kanceláře.

Byla to velmi prostorná místnost a nejdůležitější zařízení v ní představoval dlouhý konferenční stůl, u něhož se konaly porady o významných otázkách.

Někdy, zejména dříve, to bývaly poklidné záležitosti, podávala se při nich káva a debatovalo se o tom, má-li příští rok vyjít Babička s barevnými ilustracemi Adolfa Kašpara v edici Klasický odkaz a současně buď bez ilustrací v edici Kořeny, nebo s pérovkami v bibliofilské řadě Prvosenky, anebo má-li se luxusní barevný titul přece jen (autorka je bezpečně mrtvá) o rok odložit a místo něho dát raději na trh další vydání románu (dosud nebezpečně živé) slavné prozátěrky Marie Burdychové Vpřed, tatrováci!, třebaže jej loni zpracovala jako divadelní hru, letos se filmuje, na příští rok jej chystá Dětské nakladatelství v úpravě pro mládež a současně taky Pedagogický institut Braillovým písmem pro slepce. Takové problémy byly svou podstatou a k spokojenosti všech (snad pouze s výjimkou čtenářů) snadno řešitelné a jen zcela výjimečně se z nich někdy vyvinula nepříjemnost. Na odložení barevné Babičky mohl si třeba někde u ministra kultury postěžovat staříký kunsthistorik Tejliběnovský a jeho nevinná nostalgie pronikla pak do nižších sfér, formulována bdělými snaživci v ostrou kritiku negativního postoje našeho nakladatelství vůči národním klasikům.

Jenže takovým malérkům šlo při troše smyslu pro strategii zabránit a byly také snadno napravitelné: do plánu na další rok se jednoduše k barevné Babičce přidaly dvě různé Pohorské vesnice. Mnohem horší nebezpečí se skrývalo v zálužnostech, které nezaspěvenci mohly připadat jako malichernost, ale to bylo klamné zdání. Tyto při vši obezřelosti těžko odhadnutelné nástrahy se podobaly ledovým krám: kousiček čouhající nad hladinu byla jen nepatrná součást obrovské a ničivé masy, zrakům povrchního pozorovatele skryté, která hravě potápěla velkoparníky. Například nedávno, kdy se tu řešilo dilema, má-li se v novém vydání Pantáty Bezouška sázet slovo BŮH s velkým nebo malým „b“. To zrovna nebyl oříšek ani měkký, ani snad abstraktní. Přece neexistenci boží, prokázanou marxismem, mohl kvůli duchovi, pokud by se psal s velkým „B“, vzniknout reálný a dalekosáhlý průser, a třebaže k vynikajícím vlastnostem mého šéfa patřilo i to, že byl na likvidaci průserů uznávaný specialista, i on nejednou unikl jen o vlasek.

A protože před poradou o Bezouškovi to bylo právě kvůli neexistujícímu duchovi, přistoupil k řešení, poučen touto čerstvou zkušeností: hodlali jsme tehdy k jubileu nějakého černošského státníka vydat Chaloupku strýčka Toma, a šéf málem šeredně doplatil na strýčkovu zbožnost. Na redakční radě napadl nás za ni mladý Hartman, a z jeho tónu šéf jako zkušený eliminátor rozpoznal nebezpečnost rozhořčení i neudržitelnost vlastní situace. Místo diskuse proto za pokání rozhodl, že dílo nevydáme v původním znění, nýbrž v podobě takzvaného „převyprávění“. To potom, na mou přímluvu, svěřili strádajícímu překladateli z latiny Melíškovi, který dílo převyprávěl tak mistrovsky, že se strýček Tom změnil v odboráře a zmínka o duchu vůbec nepadla.

Pantátu Bezouška, jako součást klasického odkazu národní literatury, ovšem převyprávět nešlo, a také se duchem oháněl příliš často, aby bylo možné ho všude vyškrtat. Klasický statut autorův dával ovšem dost možností obrany, a tak se šéf nakonec spokojil tím, že působení božstva omezil důsledným malým písmenem, a tímto řešením došel schválení.

Takový to byl mistr, můj šéf. Nyní seděl nad vypitým šálkem kávy pod velikou bustou Marxe, v ruce držel nějaký rukopis, jako kdyby se ho štítíl, ale tvářil se zachmuřeně.

„Posad' se. Měls už kafe?“ řekl mi místo pozdravu.

„Děkuju, měl,“ odpověděl jsem a uvelebil jsem se do klubovky pro hosty proti šefovu psacímu stolu.

„Proč tě volám,“ pokračoval pohřebním hlasem, který mi zvěstoval pomalé blížení nové kry. „Mám tu takovej rukopis, doporučuje ho Blumenfeldová,“ pravil s nechutí.

Hned jsem věděl, kolik uhodilo, a že to bude kra jako hrom. Blumenfeldová byla nejmladší akvizice našeho podniku; její přijetí, jak se brzy ukázalo, byl kádrový omyl, přestože si z fakulty přinesla posudek hýčící superlativy o jejím kladném poměru. Šéf si mi jednou, v obzvlášť důvěrné chvíli, povzdychl, že to doporučení se dá vysvětlit spíš nějakým jejím poměrem k fakultnímu kádrovákovi než k našemu zřízení. To, co u nás začala provádět, ještě se ani neohrála, šefovu domněnku jenom potvrzovalo. Za krátkou dobu svého redaktorování prosazovala celkem pět ker, které se nám podařilo zlikvidovat jen s krajním vypětím všech sil, ve dvou případech dokonce teprve soukromě vyžádaným zásahem shora.

Nyní mě šéf zhnuseně informoval o té nejnovější:

„Jmenuje se to Mezi námi děvčaty. Novela. Napsala Jarmila Cibulová. Znáš to jméno?“

„Něco jsme o ní slyšel. Neměla nějakou povídku v Pochodni?“

„Měla,“ řekl šéf stručně. „Pepíka Hajnýho kvůli tomu volali až k soudruhu Královi. Musel to z vysázeného čísla vyhodit a přetiskoval se tenkrát celej arch.“

Pohlédl na mě utýraným pohledem.

„A tu Blumenfeldová doporučuje?“ otázal jsem se pobouřeně.

„Doporučuje. Já jsem si to přečetl. Je to -- strašný. Kdybych tohle dal do sazby, budou si myslet, že jsem se zbláznil.“

„Tak to Blumenfeldový vrat', ne?“

„Ona už si na to opatřila tři kladný posudky,“ pravil šéf zdrceně.

„Od koho?“

„To je to," vzdychl. „Jeden je od Koblihy, to by nevadilo. Po tom, jak Koblihu setřeli kvůli předmluvě k Halasovi, by se na něj nemusel brát zřetel. Druhej je od Ferdy Hezkýho, no to taky nic --, ale třetí, Karle, třetí je od akademika Bráta!"

Vyvalil jsem na šéfa oči.

„Brát to doporučuje?" zeptal jsem se udiveně.

„S výhradami," pravil šéf a v jeho hlase jsem vystopoval slabý záblesk naděje. „Sice s výhradami, ale -- přečtu ti závěr posudku," pravil a sebral několik papírů z lektorské průvodky. Odkášlal si a četl. Byl to klasický text:

„Vcelku tedy je s výhradami možno říci, že rukopis, přes mnohé nedostatky, zejména četné naturalismy a celkovou ideovou nejasnost, jeví stopy epického talentu a nebyl bych, v zásadě, bude-li redakce ochotna s autorkou na rukopise dále pracovat, pro prodiskutování ediční radou proti jeho eventuálnímu vydání, po zralé úvaze, a pokud se do té doby neobjeví práce lepší."

Text se vyznačoval takovým množstvím zadních vrátek, že mi nepřipadal tragický. Řekl jsem:

„No to je přece jasný. To znamená vrátit k přepracování a --"

„To už Blumenfeldová udělala. A je to pořád strašný."

„Tak znova vrátit."

Šéf vzdychl.

„Když ta ženská všechny pasáže, který označil Brát, opravdu přepracovala. Jenže tak, že jsou ještě horší než předtím."

„A čet Brát druhou verzi?"

„Právě že nečet!" zaúpěl šéf. „Odjel do zahraničí."

„Tak to pošlem za ním."

„To nejde. Jeho sekretářka nám sdělila, že si výslovně zakázal, aby se za ním cokoliv posílalo."

Zdálo se, že šéf je v rýži.

„Ale když říkáš, že je to po předělávce horší?"

„Blumenfeldová tvrdí, že je to lepší. A Hezký ji v tom podporuje."

„To ovšem nechápu."

„Já taky ne," pravil šéf a vychlemtl poslední zbytek kávy. „Za tenhle rukopis nás tedy nahoře nepochválej," pravil zoufale.

Hleděl jsem na něho mlčky. Vysoké čelo, ozdobené prošedivělými skráněmi, krabatily starostlivé vrásky a brýle v černých obroučkách seděly nakřivo. Sako ze světlého tropika měl rozepnuté a střizlivou, ale nákladnou kravatu popuštěnou do půl žerdi. Živě jsem dosud pamatoval klasické doby, kdy chodil do redakce v klasických manšetrákách a s rozhalenkou. To už bylo dávno. Šéf vždýcky ve všem přesně odpovídal historickému kontextu.

Ale teď se na něj zřejmě valila zkáza.

„Co hodláš dělat?" zeptal jsem se.

„Karle," pravil důvěrně. „Dřív se v nejhorším případě dalo spolehnout na ediční radu. Jenže teď -- víš, jak to je." Významně se odmlčel. „A Blumenfeldová, mezi náma, toho dovede využít." Naklonil se ke mně přes stůl a pokračoval tišeji: „Podívej, znáš mě. Já ji chápu. Je to mladá ženská a v životě ji eště houby potkalo. Mezi náma, bejt to v jiný situaci, tak to pustím, ať pozná, co je to, jít na kobereček. Mladýmu člověku nějakej ten malér neuškodí. Aspoň se poučí, vyzraje a přestane dělat donkichotiády." Pokusil se vyzunknout ještě nějakou poslední kapku kávy, schovanou pod lógreem. Marně. „Ale znáš to. Blumenfeldová je jako posedlá. I když další posudky budou negativní --, a to doufám budou, zadávám je sám --, máš to tři na tři a budu to muset dát na ediční radu. A ona je blázen. Zlítá kvůli tomu kdekohe a půl rady nám přesvědčí dřív, než začne zasedat. A zrovna teď, před sjezdem, chápeš. Budem potřebovat každej hlas a každej argument." Ještě jednou se pokusil vysát poslední kapičku kofeinového odvaru, a když se mu to nepodařilo, jal se v šálku dolovat lžičkou a vložil si do úst dávkou usazeniny. Pak se mi podíval do očí a pravil: „Proto jsem tě chtěl poprosit, jestli by sis to taky nepřečet. Abys moh prostě potom diskutovat, eventuálně promluvit s některejma lidma z ediční rady. Vysvětlit jim situaci. Víím, že to není tvoje povinnost, ale --"

„Přečtu si to s radostí," přerušil jsem ho lživě. Ale byl jsem v podniku šéfův člověk a nemohl jsem odmítnout. Jak jsem vzal rukopis do ruky, jako by mě trošku zamrazilo, a napadl mi bůhvíproč doktor Faust a jeho prošlá směnka. Přesto jsem lehkomyšlně dodal: „O tom vůbec nemluv."

„Děkuju ti," pravil vřele šéf. „Víš, rozhod jsem se zavístit takovou novou metodu --, jestli s tím budeš souhlasit. Sporný rukopisy dám přečíst kromě šesti externích lektorů a tří interních redaktorů ještě třem lidem z ostatních redakcí. Když je to, jako v tomhle případě, próza, tak kromě lidem z původní prózy ještě jednomu z překladové literatury a jednomu z poezie a kritiky. Proto to dávám tobě, a ty to pak dej ještě Pecákovy."

Hned se mi ulevilo. Z dávných dob ulpěla sice -- v poslední době -- na Pecákové pověst frázistky, ale v době ještě poslednější její akcie zase poněkud stouply, protože akademik Brát ji ve vyčerpávajícím a neveřejném referátu pochválil jako vzor pracovnice, která ani po odhalení nezakolísala a zachovala si vždy jasno. Pecáková byla bezelstná duše. Doposud, veřejně a nahlas, snila o té literární utopii, velikém socialistickém románu, který by měl dramatickou sílu Anny Kareniny, a přitom by jeho tragickou, ovšem optimisticky vyřešenou zápletku tvořil svár nových výrobních metod se starou organizací práce. Pouhou svou existencí

uváděla v pochybnost poučku o všeobecném vývoji, a její jasno před odhalenými nešlo rozeznat od jasna po nich. Bude-li ovšem na ediční radě mluvit ona -- a ona bude, je vášnivou mluvitelkou --, je všechno v pořádku. Promluvím až po ní, a podle zákona dialektiky budu před blamáží zachráněn. Potrvá patrně ještě dost dlouho, než lidem dojde, že fráze není vůbec záležitost formy, ale obsahu; myšlení, a nikoli jazyka, a mně jazyk potíže nedělá.

„To je správný," řekl jsem proto. „Člověk je ze svého oboru do jistý míry zatíženej, často mu ujde, co neujde oku zvyklému sledovat něco jinýho."

Šéf se na mě zazubil.

„Na tebe je vždycky spoleh, Karle. To taky tímhle opatřením sleduju. A poslyš," přimhouřil spiklenecky své trošku unavené oči a promluvil docela jiným tónem. „Kdopak byla ta najáda včera na plovárně? Jestli to ovšem není nediskrétní?"

Chmurná drapérie problémů, jimiž jsme se museli zabývat, aby bylo na chleba, se rozhrnula jako mávnutím kouzelného proutku a do šéfovy kanceláře pronikla nehmotná vůně růžové fialky. Usmál jsem se.

„Vůbec ne. To je dívka jednoho máho kamaráda, nějakýho Žamberka. Byl tam taky, ale nebylo mu dobře, tak se nekoupal."

„Jistě, jistě. Já nic nevyzvídam," zahrozil mi žertovně prstem. Pak se jakoby nic zeptal: „Stříbrná nebo tak nějak se jmenovala, že?"

„Lenka Stříbrná. Pracuje ve Zverexu."

Šéf vstal.

„Tak jen pozor na srdce, kamaráde. Seš ještě mladej, ale blížíš se věku, kdy to začíná bejt nebezpečný. Bud' zdrav!"

Energicky mi podal ruku a zalil mě nažloutlým světlem svého vlídného chrupu.

„Bud' zdrav," řekl jsem a vypadl jsem z jeho kanceláře.

Když jsem se vrátil do své úřadovny, Anežka tam nebyla. Místo ní ležel na stole lístek s jejím protivným perličkovým rukopisem. Jsem u s. Bukovského, což znamenalo, že je u holiče a básník Bukovský jí dělá alibi. Telefon byl tedy volný, mohl jsem mluvit beze svědků. Mohl jsem mluvit se slečnou Stříbrnou.

Našel jsem v seznamu číslo Zverexu a sáhl jsem po sluchátku. Zadrnčelo mi pod rukou.

„Haló!" řekl jsem podrážděně, abych naznačil, že jsem přetížen prací a mám nervy v taloně.

„Karel?" ozvalo se v sluchátku tichounce.

Zamračil jsem se.

„Ahoj, Věro."

Ticho. Nerad jsem vraždil. Po dlouhé pauze zaznělo slaboučké, o pomoc prosící:

„Neřekneš mi nic, Kájo?"

„Ne."

Zase ticho.

„Co jsem ti provedla?"

Dostavil se slabý, přesto však nepříjemný pocit, že jsem svině. Za ta léta jsem si na něj ale už tak zvykl, že jsem se přidržel starého pravidla o chirurgickém řezu.

„Nic jsi mi neprovedla, ale už mi nevolej."

Zoufale mi oznámila:

„Já si něco udělám!"

„Ale di," řekl jsem. „Věro, říkám ti, takhle je to nejlepší. Za chvíli tě to přejde, a budeš mi ještě vděčná, že jsme skončili v nejlepším."

Opakovala:

„Já si něco udělám!"

„Tak ahoj, Věro."

Zavěsil jsem.

Hned jsem zas sluchátko zvedl a vytočil jsem číslo Zverexu. Měli obsazeno. Mrzutě jsem položil sluchátko zpátky do vidlice a vzal jsem do ruky rukopis. Jarmila Cibulová: Mezi námi děvčaty. Novela z naší doby. Bylo to napsáno nějakou starou underwoodkou s koktavými typy, a v pravém rohu dole stálo motto:

Ženskost a všechno, co je žena a muž vycházející z ženy. Lůno, bradavky, cecíčky, mléko, slzy, smích, pláč, milostné pohledy, vzrušení a vzkyplení lásky.

Pohupování boků, skákání, prohýbání, objímání, ohýbání a napřimování paží.

Kůže, osmahlost, pihy a chlupy.

Podivné porozumění, které cítíme, když přejíždíme rukou po nahém těle...

Walt Whitman

U motta bylo energickou rukou akademika Bráta připsáno: Vytrženo z kontextu působí nevhodně! a příčiněno korektorské znamínko Deleatur! -- Vypustit! Jiná ruka právě tak energicky motto přeškrtila a nahradila citátem:

Dnešní doba není žádná selanka; je založena na násilí, které směřuje k stále masovějšímu násilí: možná že to ani není zvrhlost, ale potřeba.

Robinson Jeffers

Ušklíbl jsem se, otevřel jsem rukopis a do očí mě udeřila první věta:

Hanka už to věděla jistě: je zbouchnutá.

Ťepic! Věta byla sice známou energickou tužkou vlnovitě podškrtnuta, ale jiná, rovněž už známá a stejně energická ruka ji nadepsala výrokem:

Hanka už to věděla jistě: souložení s Frantou se jí nevyplatilo. Je v tom.

Autorka a její emendační metody mě prudce zaujaly. Listoval jsem v rukopise a namátkou jsem se zastavoval u Brátových zásahů, a jak je dívka vyřešila. Fantazii měla. Její obscénní slovník musel být pozoruhodný, protože za každý akademikem pozastavený výraz dosadila synonymum, a někde dokonce v závorce uvedla dvě až tři varianty. Byl to projev buď nevinně horečného zaujetí pro text, nebo drzého smyslu pro humor. Domnívala se snad skutečně, že Bráta, jenž v dialogu podškrtnul větu Kopnu tě do prdele!, esteticky uspokojí navrhované dvojí řešení Kopnu tě do řitě (hovnovodu)!?

Jak jsem tak procházel ty stránky pokryté Brátovými vlnovkami, nabýval jsem dojmu, že autorka musí být absolventkou nějaké školy pro mravně narušené dívky, a umínil jsem si, že se s ní seznámím.

A vzpomněl jsem si na slečnu Stříbrnou. Telefon stál při ruce, znova jsem vytočil číslo. Píchlo mě u srdce, žaludek se mi stáhl. Slečna Stříbrná mě neklamně vracela do času mládí. Ve spojení s milostnými podniky se u mě už dávno neobjevovaly žaludeční potíže.

Obsazeno neměli. Signál chvíli vyzváněl, a pak mi v uchu lahodně zabubnoval neomylný hlas slečny Stříbrné:

„Zverex.“

Aby byl ještě lahodnější, ozývaly se v pozadí skřeky jakéhosi papouška.

„Dobrý den,“ řekl jsem. „Opakujte to, prosím vás, ještě několikrát.“

„Máte rozbitej telefon nebo jste nahluchlej?“ otázala se slečna Stříbrná, ne nepříjemně. Nepoznala mě.

„Ani to, ani ono. Ale miluji hudbu. A vy mluvíte, jako kdybyste hrála na hoboj.“

„Aha, pan redaktor,“ pravil titěrný hlásek v membráně, a zároveň se otevřely dveře kanceláře a v nich se objevila Dáša Blumenfeldová.

Dášin hlas připomínal plechovou trumpetku a se vzdáleným hobojem vytvořil podivné dueto. „Ahoj!“ řekla Dáša a hlas v telefonu do toho opakoval: „Zverex, Zverex, Zverex --“ Zakryl jsem dlaní mluvítko a štěkl jsem na Blumenfeldku „Moment!“ tak, aby pochopila, že se má dekovat. Jenže to by nesměla být Blumenfeldová. Přiloudala se k mému psacímu stolu a usadila se na roh. „Zverex, Zverex, Zverex. Stačí?“ zeptala se slečna Stříbrná.

„Nestačí,“ řekl jsem. „Musím to slyšet na vlastní uši.“

„Vy to posloucháte na cizí?“

„Chci říct: nikoli prostřednictvím techniky. Máte večer čas?“

„Mám, ale ne na to, abych vám opakovala Zverex, Zverex, Zverex, dokud vám to nebude stačit.“

„Mně to nebude stačit nikdy.“

„Tak se asi budete muset spokojit s technikou. Nahraju vám to na desku a věnuju vám ji k narozeninám.“

Blumenfeldová docela bezostyšně špicovala uši. Pod kontrolou její zvědavé vizáže ztrácelo lahodné plácání se slečnou Stříbrnou půvab.

„Můžu zavolat za chvíli, Lenko?“

„Jistě. Zastupuje mě soudružka Benešová. Já odcházím.“

„Kam jdete?“

„Do zoologické zahrady.“

„Přijedu tam za váma.“

„Já tam jdu na konzultaci.“

„Jakou konzultaci?“

„Hurvínek má škrkavky.“

„Kdo? Hurvínek?“

Na vypouklé tváři Dášy Blumenfeldové se objevil usvědčující úsměv. Poslouchá, kráva.

„Anthropopithecus troglodytes neboli šimpanz,“ pravila slečna Stříbrná. Proboha! V duchu se mi objevil tubista s amputovanou nohou a do svědomí mi sáhla studená ruka boží. Taková divná souvislost! Nechystá snad na mě neexistující vládce nad mravností nějaký trest za Věru?

„Tak --“ cinkl hlásek v telefonu.

„Tak po tý konzultaci.“

„To už něco mám.“ Pauzička a potom, neočekávaně: „Až večer. V sedm u Mánesa. Chodím nepřesně.“

„Budu tam o půl hodiny dřív.“

„Zverex, Zverex,“ řekla slečna Stříbrná a zavěsila. Zavěsil jsem taky. S uspokojením jsem si uvědomil, že slečna Stříbrná je tedy, jak jsem očekával, potvora.

„Heleď, jestli tě můžu vyrušit z tokatůry,“ pravila Blumenfeldová. Dala si v úzké sukni nohu přes nohu a naklonila se plnými řadry ke mně.

„Z čeho?“

„Z tokatůry. Od slovesa tokati. T jako tetřev, o jako okouzlení --“

„Fuj! To je ale odpornej neologismus. A Dášo -- já se ti do tvejh tokatůr taky nepletu --“

„Nezlobte se, sire, vaše tajemství je moje tajemství, a stejně o ní nic nevím.“

Tím hůř, pomyslel jsem si. Čím míň vědí, tím víc popouštějí uzdu fantazii. Znal jsem to od Anežky.

„Co chceš?“ zeptal jsem se.

„Hele -- načalstvo ti dalo tu Cibulovou, vid’?“

„No.“

„A budeš hodnej hošík a neshodíš to, že ne? Mně na tom hrozně záleží.“

Pohladila mě baculatou ručkou po vlasech.

„Proč bych to měl shazovat?“

„No, ono to není moc košer.“

„Já nejsem suchar.“

„Já vím. Ale seš trošilinku moc vopatrnej.“

„Podle čeho tak soudíš?“ zeptal jsem se, neboť po dobu, co byla v redakci, neměl jsem příležitost nějak se projevit. Básníci básnili dost opatrně sami. Jenže málo platné, fáma šéfova člověka předešla činy.

„Ach, to já poznám!“ zazpívala Dáša afektovaně, seskočila ze stolu a obdivovaná řadra se jí pružně zahoupala.

„Ale jinak seš prima hoch a já ti věřím. podívej, trošku vostrý to je, ale jednou se ta sračka tady musí něčím prorazit.“

Její slovník nebyl o nic míň výrazný než její poprsí.

„No jistě. Jestli to je opravdu talent --“

„Budeš se divit. Ona dělá vychovatelku v Domově pro mravně narušený dívky, takže perfektně zná, o čem píše.“

Otevřel jsem rukopis a v paměti jsem zapátral, jestli jsme někdy vydali něco o mravně narušených lidech. Vzpomněl jsem si jenom na Hostinu Trimalchionovu, z níž šéf, po poradě na vyšších místech, vyndal nevhodné scény, takže jsme ji potom museli otisknout jenom v podnikovém časopise, protože se přílišně smrskla. V jakémkoli spise o mravně narušených dívkách budou jistě nevhodné scény. Hned ta první věta -- zadíval jsem se na ni -- Hanka už to věděla jistě: souložení s Frantou se jí nevyplatilo. Je v tom.

„No jo, naturalistický to je,“ vyrušila mě ze zamyšlení Blumenfeldová, která sledovala směr mého pohledu.

„Ale co tam píše, je pravda.“

„S čím měla průser v Pochodni?“

„Blbost. Byla v tom akorát jedna věta, a na tu jí skočili.“

„Tak proč ji nezměnila?“

„Postavila si hlavu.“

„Nojo,“ řekl jsem. „To --“

„To se mi na ní právě líbí,“ skočila mi do řeči.

„Mně taky. Jenomže ani ty, ani já nejsme poslední instance a --“

„Ale když jim to tam budem pořád strkat, nakonec to spolknou,“ řekla Dáša a poté opakovala, poněkud slušněji, svou základní fixní ideu: „Jednou se přeče už pořádný věci prosadit musej!“

Prosadit! S nostalgií jsem vzpomněl na ony biblické časy, kdy naše řeč byla ano ano, ne ne. Tehdy se nic neprosazovalo.

„No uvidíme. Prej na to máš kladnej posudek od Bráta?“

Blumenfeldová ožila.

„Mám! A Cibulice už taky není tak paličatá jako v Pochodni. Provedla jeho připomínky --“

„Vidím,“ řekl jsem a zacitoval jsem jeden zatřžený pasus: „Ve tmě se k němu přitiskla, vzala ho za ruku a položila si ji na řadra. Opraveno na: na prs. To si dělá srandu, nebo neví, kdo je Brát?“

„Neboj! Brát odjel do zahraničí a zakázal si, aby za ním posílali práci, tak už to neuvidí.“

„Proč tam vlastně jel?“

„Nasávat vítr,“ řekla Blumenfeldová. „A až ho nasaje, tak Cibulinku pustí i s chlupama, poněvač vítr vane příznivej.“

Pravila to s naprostou jistotou, kterou jsem u ní od začátku obdivoval a kterou projevovala ve všech oborech konání. Sám jsem ji neměl, takovou jistotu. Zakoukal jsem se do rukopisu, ale nevnímám jsem, co v něm stojí. Blumenfeldka. Jak to povídal šéf? Mladá ženská... v životě ji houby potkalo... je jak posedlá... zlíta kvůli tomu půl ediční rady -- a co ji k tomu žene? Co z toho, sakra, má, prosazovat rukopisy o mravně narušených dívkách? Bude se bít za nějakou začínající spisovatelku, jako kdyby na tom závisel osud světa! O jednoho spisovatele víc nebo míň, co na tom. Svět stejně spěje k tepelné smrti vesmíru, a i kdyby ne, život je krátký a může být tak plný nepříjemností... Zamrazilo mě. Jaká budeš, ty nebezpečná nová doba bez bezpečných procesů?

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.